

TYO Hämäläinen Pertti

16.09.2008
JULKINEN

Suuri Valiokunta

Viite

Asia

EU; Komission tiedonanto "Pienet ensin". Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (Small Business Act)

U/E-tunnus:

EUTORI-numero: EU/2008/1164

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti perusmuistio komission tiedonannosta ”Pienet ensin”. Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (Small Business Act) (KOM(2008) 394 lopullinen).

Kilpailukykyneuvosto käsittelee tiedonantoa kokouksessaan 25.-26.9.2008 (mielipiteiden vaihto). Tarkoituksena on, että kilpailukykyneuvosto hyväksyisi aiheesta päätelmät joulukuun 2008 kokouksessaan.

Tuija Oivo
Osastopäällikkö

Pertti Hämäläinen
Ylitarkastaja

LIITTEET Perusmuistio TEM2008-00344, KOM(2008) 394 lopullinen

Asiasanat	kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, pk-yritykset
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	EUE, MMM, OM, OPM, PLM, SM, STM, UM, VM, VNEUS, YM

TYO Hämäläinen Pertti

16.09.2008

Asia

EU; Komission tiedonanto "Pienet ensin". Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (Small Business Act)

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2008/1164

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komissio on antanut tiedonannon ”Pienet ensin”, Eurooppalaisia pk-yrityksiä koskeva aloite (”Small Business Act”) 25.6.2008. Tiedonannosta on tarkoitus keskustella kilpailukykyneuvostossa 25.-26.9.2008 ja hyväksyä päätelmät joulukuun 2008 kilpailukykyneuvostossa.

Asiakirjat:

KOM (2008) 394 lopullinen
SEC(2008) 2101 (vaikutusarviointi)

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Pk-yrityspolitiikan koordinoinnin oikeusperusta on perustamissopimuksen 157 artikla.

Käsittelijä(t):

Työ- ja elinkeinoministeriö, Pertti Hämäläinen, 010 606 3516

Suomen kanta/ohje:

Suomi tukee SBA-tiedonannon tavoitteita pk-yritysten toimintaympäristön parantamiseksi ja kasvun tukemiseksi ja katsoo, että tiedonannossa on tunnistettu keskeiset pk-yritysten kohtaamat ongelmat ja haasteet. Ajattele pientä ensin –periaatteen laaja soveltaminen on tärkeää onnistuneelle pk-politiikalle. Erityisesti periaatteen pitäisi näkyä parempana ja yksinkertaisempuna sääntelynä. Myös sisämarkkinoiden toimivuus on keskeistä pk-yritysten kannalta. Erityisesti näiden seikkojen osalta komission rooli on

keskeinen, kun taas yritysrajoitusten toteutettavien toimien osalta jäsenvaltioiden tulee olla ensisijaisia toimijoita.

Suomi tukee toimia, joilla edistetään pk-yritysten kasvua, innovaatiopotentiaalia ja kansainvälistymistä. Euroopassa on jatkossakin harjoitettava aktiivista yrittäjyyspolitiikkaa, jolla vahvistetaan yrittäjyyden yleisiä edellytyksiä, mutta sen rinnalle on tärkeää luoda entistä tehokkaampi politiikkakokonaisuus kasvuun tähtäävän yritystoiminnan edistämiseksi Euroopan tasolla. Tämä on keskeistä Lissabonin strategian toteutuksen kannalta. Tavoitteen tulisi näkyä selkeästi myös SBA-tiedonannon toimeenpanossa. Kasvun edistämisessä Eurooppa on jäljessä maailman muita innovaatio- ja yritystoiminnan huippukeskittymiä. Jatkossa onkin tärkeää linkittää yrittäjyyspolitiikka entistä tiiviimmin laaja-alaiseen innovaatiopolitiikkaan EU:ssa, ja luoda laaja-alainen ja kokonaisvaltainen kasvuyrityspolitiikan toimenpidekokonaisuus, jotta kasvuyritysten kehittymiselle maailman johtavien yritysten joukkoon on parhaat mahdolliset edellytykset.

SBA-tiedonantoon sisällytettyihin erillisiin säädösehdotuksiin otetaan tarkemmin kantaa kunkin käsittelyn yhteydessä, eivätkä SBA-kokonaisuuteen liittyvät kannanotot ennakoivat suhtautumista kuhunkin erilliseen säädösehdotukseen.

Suomi katsoo, että SBA-tiedonantoon sisältyvät kymmenen periaatetta ovat sinänsä kannatettavia ja sopivat pk-politiikan ohjenuoriksi. Monet niihin liittyvistä toimenpiteistä, joita komissio aikoo toteuttaa, ja toisaalta suosituksista, joita jäsenvaltioiden kehoitetaan tekävän, on kuitenkin tiedonannossa esitetty varsin yleisellä tasolla. Suuri osa jäsenvaltioille esitetyistä toimenpidesuosituksista on sellaisia, joita Suomessa on jo toteutettu tai toteutetaan.

Pääasiallinen sisältö:

Komissio on antanut Small Business Act -tiedonannon 19.6.2008. SBA-tiedonannon tarkoituksena on nostaa pk-yritykset ja niiden tarpeet keskiöön kaikessa päätöksenteossa ja valmistelussa, mikä käytännössä näkyisi ”ajattele pientä ensin” –periaatteen ankkuroimisessa kaikkeen pk-yrityksiin vaikuttavaan säädös- ym. valmisteluun sekä yhteisö- että jäsenvaltiotasolla.

SBA:n taustalla on Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategia, havainto pk-yritysten keskeisestä merkityksestä strategian toteuttamisen kannalta ja roolista taloudessa, sekä EU:n pk-yrityspolitiikan väliarviointi. Maaliskuun 2008 Eurooppa-neuvosto antoi tukensa SBA-aloitteen antamiselle. Aloitteen valmistelun yhteydessä komissio toteutti julkisen kuulemisen.

SBA-tiedonannon perustelujen mukaan eurooppalaiset pk-yritykset eivät saavuta täyttää potentiaaliaan. Eurooppalaisten pk-yritysten tuottavuuden kasvu on hitaampaa, ne innovoivat vähemmän ja kasvavat hitaammin kuin USA:n vastaavankokoiset yritykset. Vaikka monet EU:n nykyiset pk-politiikkaohjelmat toimivatkin hyvin, vallitseva tilanne osoittaa että parantamisen varaa on. SBA-tiedonannon tarkoituksena onkin vapauttaa pk-yritysten kasvu- ja työllistämispotentiaali sen nykyisistä esteistä. SBA-tiedonanto on osa Lissabonin strategiaa ja yhdistetään sitä koskevaan raportointiin.

Tavoitteeseensa pääsemiseksi SBA-tiedonannon vaikutusarviointi jakaa tarvittavat toimenpiteet kahteen ryhmään: Ensiksikin ajattele pientä ensin –periaatteen toteuttamisen parempaan implementointiin ja nykyisten politiikkojen parempi koordinointiin, ja

toiseksi pk-yrityksiin vaikuttavien jäljellä olevien markkina- ja säädospuutteiden poistamiseen. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluvat mm. paremman yrittäjyysilmapiirin luominen, yrittäjyyskasvatuksen parantaminen, pk-yritysten rahoitus- ja markkinoillepääsyongelmien helpottaminen jne.

SBA-tiedonannon mukaan nykyisen EU:n pk-politiikan (joka perustuu lähinnä parhaiden käytäntöjen levittämiseen ja eräisiin pk-yritysohjelmiin) jatkaminen sellaisenaan ei ole riittävää, vaan tarvitaan laaja poliittinen sitoutuminen pk-politiikan tavoitteisiin ja komission ja jäsenmaiden uudenlainen partnerius jotta pk-yritysten kasvu- ja työllistämispotentiaali voidaan kokonaisuudessaan hyödyntää. SBA-tiedonannolla tähdätään tämän saavuttamiseen.

Koska suuri osa pk-politiikan toimenpiteistä on joko kokonaan tai osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia ja niissä toteutettavia, ei yhteisölainsäädännön antaminen ollut tässä tapauksessa vaikutusarvioinnin mukaan enemmälti harkittavana.

Siten annettu SBA-tiedonanto ei ole itsessään varsinainen säädös, vaan kokonaisuus joka sisältää 1) samassa yhteydessä tai lähitulevaisuudessa annettavia erityissäädöksiä, joita tiedonannon mukaan ohjaa ”pienet ensin”-periaate, 2) periaatteet joita pk-politiikassa tulisi noudattaa sekä 3) käytännön toimenpiteet joita komissio aikoo tehdä ja joita se esittää jäsenvaltioiden toteutettaviksi, ja joiden avulla esitetyt periaatteet voidaan panna täytäntöön.

SBA-tiedonantoon liittyvät säädösehdotukset ja muut asiakirjat:

- o Uusi ryhmäpoikkeusasetus valtiontuista on annettu 8.7.2008. Ryhmäpoikkeusasetuksen antaminen on kuulunut valtiontukien toimintasuunnitelmaan, mutta asetusta on mainittu myös SBA-tiedonannossa siihen liittyvänä. Ryhmäpoikkeusasetuksessa on helpotettu valtiontuen myöntämistä nimenomaan pk-yrityksille.
- o Asetusehdotus eurooppalaisesta yksityisestä yhtiöstä (SPE-asetus) on annettu 25.6.2008. Tämä hanke on ollut komission työsuunnitelmissa viime vuodesta lähtien. SBA-tiedonannossa asetusehdotuksen todetaan liittyvän SBA-kokonaisuuteen. SPE-asetusehdotuksesta on annettu U-kirjelmä U41/2008 vp.
- o Muutosehdotus direktiiviin 2006/112/EC alennetuista alv-kannoista paikallisesti tarjottaviin palveluihin on annettu 7.7.2008.

Kaksi viimeksi mainittua ovat uusia säädösehdotuksia. Vastuutahona SPE-asetuksen osalta on oikeusministeriö ja alv-asetuksen osalta valtiovarainministeriö.

Lisäksi SBA-tiedonannossa ilmoitetaan, että komissio valmistelee esitystä alv-laskutusta koskevien sääntöjen uudistamisesta, yksinkertaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta, sekä esitystä maksuviivästysten torjumisesta annetun direktiivin 2000/35/EY muuttamisesta.

SBA-tiedonannon yhteydessä on annettu myös komission asiakirja, johon on kerätty hyviä käytäntöjä pk-sektorin huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa.

Kymmenen periaatetta ohjaamaan pk-politiikkaa yhteisötasolla ja jäsenmaissa

SBA-tiedonannon rungon muodostavat kymmenen pk-politiikan periaatetta, sekä kunkin periaatteen toteuttamiseksi luetellut komission toimenpiteet ja ehdotukset jäsenvaltioiden toimenpiteiksi. Komissio sitoutuu yhteensä 42 eri toimenpiteeseen ja esittää jäsenmaille 51 eri suositusta.

Periaatteet ovat:

1. Luodaan toimintaympäristö, jossa yrittäjät ja perheyrietykset menestyvät ja yrittäjäyys palkitaan
2. Varmistetaan, että konkurssiin joutuneet mutta vilpittömästi toimineet yrittäjät saavat nopeasti uuden mahdollisuuden
3. Laaditaan säännöt ”pienet ensin” –periaatteen mukaan
4. Tehdään julkisesta hallinnosta joustavampi pk-yritysten tarpeiden kannalta
5. Mukautetaan politiikan välineitä pk-yritysten tarpeisiin: helpotetaan pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintoihin ja hyödynnetään mahdollisuutta myöntää valtiontukea pk-yrityksille
6. Parannetaan pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta ja kehitetään sellainen oikeudellinen ja liiketoimintaympäristö, joka tukee maksujen ajallaan suorittamista
7. Autetaan pk-yrityksiä hyödyntämään yhtenäismarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia
8. Edistetään pk-yrityksissä tarvittavien taitojen kehittämistä ja kaikenlaista innovointia
9. Annetaan pk-yrityksille valmiudet muuttaa ympäristöuhat mahdollisuuksiksi
10. Kannustetaan ja tuetaan pk-yrityksiä, jotta ne voivat hyötyä markkinoiden kasvusta

Periaatteiden toteuttaminen

Kunkin em. periaatteen kohdalla SBA-tiedonannossa esitetään lyhyet perustelut kullekin periaatteelle, sekä listataan toimenpiteitä, joita 1) komissio aikoo tehdä kunkin periaatteen soveltamiseksi käytännössä, ja 2) joita jäsenvaltioita kehoitetaan tekemään periaatteen toteuttamiseksi.

Kansallinen käsittely:

Kilpailukykyjaosto, kirjallinen menettely 11.-15.9.2008

Eduskuntakäsittely:

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Taloudelliset vaikutukset:

SBA-ehdotus on kokoelma säädösehdotuksia, pk-politiikan periaatteita sekä toimenpide-ehdotuksia laajalta ja heterogeeniselta alueelta kattaen mm. rahoituksen, yrittäjäyyskasvatuksen, julkiset hankinnat jne. Tästä syystä komissio ei vaikutusarvioinnissa lähde edes tekemään kvantitatiivista arviota taloudellisista vaikutuksista. Koska ehdotuksilla pyritään parantamaan pk-yritysten toimintaedellytyksiä, niiden vaikutukset pk-yrityskenttään voivat olla periaatteessa suuriakin, mutta vaikutus riippuu viime kädessä siitä mitkä ehdotuksista lopulta

toteutetaan, ja millä tavoin. Uusien taloudellisten vaikutusten arviointia vaikeuttaa lisäksi se, että valtaosa jäsenmaille annettavista suosituksista on sellaisia joihin Suomessa on jo kohdistettu toimenpiteitä.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Asiasanat Hoitaa	kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, pk-yritykset TEM
Tiedoksi	EUE, MMM, OM, OPM, PLM, SM, STM, UM, VM, VNEUS, YM

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 25.6.2008
KOM(2008) 394 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**”Pienet ensin”
Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (”Small Business Act”)**

{SEK(2008) 2101}
{SEK(2008) 2102}

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

”Pienet ensin”

Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (”Small Business Act”)

1. JOHDANTO

Osaamistalouteen siirtymisen hallinta on EU:n tämän hetken suurin haaste. Tässä onnistuminen varmistaa kilpailukykyisen ja dynaamisen talouden, joka luo uusia ja parempia työpaikkoja ja lisää sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Dynaamisilla yrittäjillä on erityisen hyvä tilaisuus hyödyntää globalisaation ja nopeiden teknologisten muutosten tarjoamia mahdollisuuksia. Valmiutemme käyttää hyväksi pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) kasvua ja innovointipotentiaalia on sen vuoksi ratkaisevan tärkeää EU:n tulevaisuuden hyvinvoinnin kannalta. Globaalissa, muuttuvassa toimintaympäristössä, jolle ovat ominaisia jatkuvat rakennemuutokset ja kilpailupaineiden lisääntyminen, pk-yrityksistä on tullut yhteiskunnassamme entistä tärkeämpiä työllistäjiä ja keskeisiä toimijoita paikallisten ja alueellisten yhteisöjen hyvinvoinnin kannalta. Elinvoimaiset pk-yritykset vahvistavat Eurooppaa globalisoituneen maailman epävarmuuksien varalta.

EU on antanut pk-yritysten tarpeille keskeisen sijan Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategiassa soveltamalla erityisesti vuoden 2005 jälkeen kumppanuuteen perustuvaa lähestymistapaa¹, jonka avulla on saavutettu tuntuvia tuloksia. Nyt on aika antaa pysyvästi pk-yritysten tarpeille keskeinen sija EU:n politiikassa ja tehdä totta EU:n valtion- ja hallitusten päämiesten vuonna 2000 esittämästä näkemyksestä – tehdä EU:sta maailmanluokan toimintaympäristö pk-yrityksille.²

Pk-yritysten toimintaympäristössä on paljon eroja kansallisella ja alueellisella tasolla, ja sama pätee pk-yritysten luonteeseen (esimerkiksi käsiteollisuus, mikroyritykset, perheytykset ja yhteisötalouden yritykset). Tämä moninaisuus on sen vuoksi otettava huomioon pk-yritysten tarpeisiin suunnattavassa politiikassa ja toissijaisuusperiaatetta on noudatettava täysimääräisesti.

2. LÄPIMURRON AIKA EU:N PK-YRITYSPOLITIIKASSA

Vuosina 2005–2007 toteutetun EU:n nykyaikaisen pk-yrityspolitiikan väliarviointi³ osoitti, että sekä jäsenvaltiot että EU ovat edistyneet pk-yritysten kannalta ystävällisemmän toimintaympäristön luomisessa. Komissio on pyrkinyt karsimaan pk-yritysten kohtaamaa

¹ ”Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano – kasvuun ja työllisyyteen tähtäävä nykyaikainen pk-yrityspolitiikka” – KOM(2005) 551 lopullinen, 10.11.2005.

² http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/docs/charter_en.pdf.

³ ”Pienet ja keskiuuret yritykset avainasemassa kasvun ja työllisyyden edistämisessä – nykyaikaisen pk-yrityspolitiikan puolivälitarkastelu”, KOM(2007) 592 lopullinen, 4.10.2007.

byrokratiaa ja lisännyt merkittävästi panostusta pk-yrityksiin yhteisön keskeisissä vuosien 2007–2013 tukiohjelmissa. Jäsenvaltiot ovat tuntuvasti kehittäneet pk-yritysten liiketoimintaympäristöä. Ne ovat huomioineet Feirassa vuonna 2000 hyväksyttyyn pienyrityksiä koskevaan eurooppalaiseen peruskirjaan liittyvän prosessin puitteissa vaihdetut parhaat käytännöt ja panneet täytäntöön keväällä 2006 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät esimerkiksi ottamalla käyttöön keskitettyjä yritysten rekisteröintipisteitä, lyhentämällä yrityksen perustamiseen kuluva aikaa ja karsimalla siihen liittyviä kustannuksia.

Myös EU:n parempaa sääntelyä koskeva strategia⁴ on olennaisen tärkeä pk-yrityksille, jotka hyötyvät suuresti voimassa olevan EU:n lainsäädännön uudistamisesta ja yksinkertaistamisesta sekä kunnianhimoisesta ohjelmasta yhteisön lainsäädännöstä aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentämiseksi 25 prosenttia vuoteen 2012 mennessä.

Rohkaisevasta edistyksestä huolimatta EU:n on silti toteutettava huomattavia toimia, jotta pk-yritykset voivat hyödyntää koko potentiaalinsa.⁵ Yleisesti ottaen eurooppalaisten pk-yritysten tuottavuus on yhä alhaisempi ja yritykset kasvavat hitaammin kuin vastaavat yhdysvaltalaiset yritykset. Yhdysvalloissa toimintaansa jatkavat yritykset lisäävät työpaikkojensa määrää keskimäärin 60 prosenttia seitsemänteen vuoteen mennessä, kun taas vastaavien eurooppalaisten yritysten työpaikkojen määrän kasvu on 10–20 prosenttia. Pk-yritykset kohtaavat edelleen markkinoiden toimintapuutteita, jotka haittaavat niiden toimintaolosuhteita ja kilpailua muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi rahoituksessa (varsinkin riskipääoman osalta), tutkimuksessa, innovoinnissa ja ympäristöasioissa. Esimerkiksi noin 21 prosenttia pk-yrityksistä katsoo, että rahoituksen saanti on ongelmallista,⁶ ja monissa jäsenvaltioissa kyseinen luku on paljon suurempi mikroyritysten osalta. Lisäksi innovaatiotoiminnassaan onnistuvia eurooppalaisia pk-yrityksiä on vähemmän kuin suuria yrityksiä. Tilannetta pahentavat rakenteelliset ongelmat, kuten liikkeenjohdollisten ja teknisten taitojen puute, sekä kansallisella tasolla jäljellä olevat työmarkkinoiden jäykkyydet.

Korkeimmalla poliittisella tasolla on toistuvasti todettu, että pk-yrityksillä on keskeinen rooli Euroopan taloudessa. Maaliskuussa 2008 kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi tukensa eurooppalaisten pk-yritysten kestävä kasvun ja kilpailukyvyn vahvistamista koskevalle aloitteelle nimeltä ”Small Business Act” (SBA) ja pyysi, että aloite hyväksyttäisiin nopeasti. Yhtenäismarkkinakatsauksessa⁷ vahvistettiin uusien aloitteiden tarve, jotta yhtenäismarkkinat voitaisiin sovittaa paremmin tämän päivän pk-yritysten tarpeisiin ja jotta saavutettaisiin parempia tuloksia ja enemmän hyötyä. Lisäksi SBA:n⁸ valmisteluja varten toteutetussa julkisessa kuulemisessa ja online-kuulemisessa vahvistettiin kattavan poliittisen aloitteen tarve eurooppalaisten pk-yritysten potentiaalın hyödyntämiseksi. Tämän vuoksi komissio on nyt ottanut ratkaisevan askeleen eteenpäin ja tekee eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen nimeltä ”Small Business Act” (SBA).

⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/home_en.htm.

⁵ ”SBA:n vaikutustenarviointi”, SEC(2008) 2101.

⁶ Pk-yritysten seurantakeskuksen vuoden 2007 kertomus:

http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/analysis/observatory_en.htm.

⁷ ”2000-luvun Euroopan yhtenäismarkkinat”, KOM(2007) 724 lopullinen, 20.11.2007.

⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/sba_consultation_report_final.pdf.

3. EUROOPPALAISIA PK-YRITYKSIÄ TUKEVA KATTAVA TOIMINTAOHJELMA: ”SMALL BUSINESS ACT” (SBA)

Eurooppalaisen SBA:n perustana on vakaumus, että parhaimman mahdollisen toimintaympäristön luominen pk-yrityksille riippuu ennen kaikkea siitä, että yhteiskunta tunnustaa yrittäjien merkityksen. Yhteiskunnan yleisen ilmapiirin pitäisi saada yksityishenkilöt pitämään oman yrityksen perustamista houkuttelevana vaihtoehtona. Lisäksi olisi tunnustettava, että pk-yritysten panos työllisyyden kasvussa ja taloudellisen hyvinvoinnin lisäämisessä on merkittävä. Pk-yritysten kannalta suotuisan toimintaympäristön luomiseksi yrittäjien roolia ja riskinottoa koskevan näkemyksen on sen vuoksi muututtava EU:ssa: poliittisten johtajien ja tiedotusvälineiden olisi korostettava yrittäjyyden ja siihen liittyvän riskinottovalmiuden merkitystä. Myös hallintoviranomaisten tuki on tärkeää. Pk-yrityksystävällisyydestä olisi tultava EU:n yleinen toimintalinja, jonka pohjalla on näkemys, että sääntöjen on kunnioitettava niitä käyttävien enemmistöä. Tämä on ”pienet ensin”-periaate.

Tämän vuoksi ”Small Business Act” -aloitteen tavoitteena on parantaa yrittäjyyttä koskevaa yleistä lähestymistapaa, ottaa ”pienet ensin” -periaate huomioon poliittisessa päätöksentekoprosessissa sääntelystä julkisiin palveluihin asti ja edistää pk-yritysten kasvua auttamalla niitä voittamaan kehitystään vielä haittaavat ongelmat.

SBA pohjautuu komission ja jäsenvaltioiden toimintapoliittisiin saavutuksiin. Sillä luodaan uudenlaiset poliittiset puitteet, joihin sisällytetään olemassa olevat yrityspoliittiset välineet. SBA:n perustana on erityisesti pienyrityksiä koskeva eurooppalainen peruskirja ja nykyaikainen pk-yrityspolitiikka. Tämän kattavan toimintaohjelman täytäntöönpanemiseksi komissio ehdottaa EU:n ja jäsenvaltioiden välistä todellista poliittista kumppanuutta, joka kunnioittaa toissijaisuuden ja suhteellisuuden periaatteita.

Sillä, että aloitteen englanninkieliseksi nimeksi on vertauskuvallisesti annettu lainsäädäntöön viittaava ”Act”, halutaan korostaa poliittista tahtoa tunnustaa pk-yritysten keskeinen rooli EU:n taloudessa ja ottaa käyttöön ensimmäisen kerran kattavat poliittiset puitteet EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa seuraavien toimenpiteiden avulla:

- **kymmenen periaatetta, joiden tarkoituksena on ohjata politiikan muotoilua ja toteuttamista niin EU:n tasolla kuin jäsenvaltioissakin. Nämä keskeiset periaatteet, jotka esitellään yksityiskohtaisesti luvussa 4, tuovat lisäarvoa EU:n tasolla, niiden avulla luodaan pk-yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset ja niillä parannetaan oikeudellista ja hallinnollista ympäristöä kaikkialla EU:ssa:**

I	Luodaan toimintaympäristö, jossa yrittäjät ja perheyrietykset menestyvät ja yrittäjyys palkitaan
II	Varmistetaan, että konkurssiin joutuneet mutta vilpittömästi toimineet yrittäjät saavat nopeasti uuden mahdollisuuden
III	Laaditaan säännöt ”pienet ensin” -periaatteen mukaan
IV	Tehdään julkisesta hallinnosta joustavampi pk-yritysten tarpeiden kannalta

V	Mukautetaan politiikan välineitä pk-yritysten tarpeisiin: helpotetaan pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintoihin ja hyödynnetään mahdollisuutta myöntää valtiontukea pk-yrityksille
VI	Parannetaan pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta ja kehitetään sellainen oikeudellinen ja liiketoimintaympäristö, joka tukee maksujen ajallaan suorittamista liiketoimissa
VII	Autetaan pk-yrityksiä hyödyntämään yhtenäismarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia
VIII	Edistetään pk-yrityksissä tarvittavien taitojen kehittämistä ja kaikenlaista innovointia
IX	Annetaan pk-yrityksille valmiudet muuttaa ympäristöuhat mahdollisuuksiksi
X	Kannustetaan ja tuetaan pk-yrityksiä, jotta ne voivat hyötyä markkinoiden kasvusta

- **uudet lainsäädäntöehdotukset, joita ohjaa ”pienet ensin” -periaate:**

- Valtiontukea koskeva yleinen ryhmäpoikkeusasetus

Tällä piakkoin annettavalla asetuksella vapautetaan ennakoilmoitusvaatimuksesta niiden voimassa olevien asetusten piiriin kuuluvat tuet, jotka koskevat pk-yrityksille myönnettävää tukea, koulutus- ja työllisyystukea, T&K-tukea, alueellista tukea ja mahdollisesti myös uusia tukimuotoja. Uudella asetuksella yksinkertaistetaan ja yhdenmukaistetaan voimassa olevia pk-yrityksiin sovellettavia sääntöjä ja korotetaan pk-yritysten investointituen intensiteettejä.

- Asetus yksityisen eurooppayhtiön (SPE) säännöistä

Tässä asetuksessa vahvistetaan SPE:n säännöt. SPE voidaan perustaa ja se toimii samojen periaatteiden mukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Komissio aikoo myös esittää tarvittavat muutosehdotukset varmistaakseen, että tämä uusi yhtiömuoto voi hyötyä voimassa olevista yhtiöverotusta koskevista direktiiveistä.

- Direktiivi alennetuista arvonlisäverokannoista

Tässä piakkoin ehdotettavassa direktiivissä jäsenvaltioille tarjotaan mahdollisuus soveltaa alennettuja alv-kantoja ensi sijassa paikallisesti toteutettuihin palveluihin, joita tarjoavat yleensä pk-yritykset.

Lisäksi SBA:n osana laaditaan seuraavat ehdotukset:

- lainsäädäntöesitys, jonka tarkoituksena on uudistaa, yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa voimassa olevia arvonlisäverolaskutusta koskevia sääntöjä yrityksille aiheutuvan rasituksen lieventämiseksi
- maksuviivästysten torjumisesta annetun direktiivin 2000/35/EY muutosehdotus, jonka tarkoituksena on varmistaa, että pk-yritykset saavat ajoissa maksut kaikista liiketoimista.

- **uudet toimenpiteet, joilla toteutetaan mainitut 10 periaatetta pk-yritysten tarpeiden mukaan sekä yhteisön tasolla että jäsenvaltioissa.**

4. PERIAATTEISTA TOIMENPITEIKSI

I EU:n ja jäsenvaltioiden olisi luotava toimintaympäristö, jossa yrittäjät ja perheyrittäjät voivat menestyä ja jossa yrittäjyys palkitaan.

Niiden on huolehdittava paremmin tulevaisuuden yrittäjistä erityisesti tukemalla nuorten ja naisten kiinnostusta yrittämiseen ja heidän yrittäjämäisyytensä sekä yksinkertaistamalla liiketoiminnan siirtoa koskevia edellytyksiä.

Yrittäjyyttä suosivasta ajattelutavasta vuonna 2007 toteutetusta *Flash Eurobarometer* -tutkimuksesta⁹ ilmenee, että 45 prosenttia eurooppalaisista haluaisi olla itsenäisiä ammatinharjoittajia, kun vastaava luku Yhdysvalloissa on 61 prosenttia. Tilanne ei ole muuttunut moniin vuosiin. Eurooppalaisten on tiedostettava, että itsenäisen ammatin harjoittaminen voi olla houkutteleva uravaihtoehto. Heille on myös annettava tarvittavat valmiudet muuntaa tavoitteensa menestyviksi yrityksiksi.

Koulutusjärjestelmässä ja erityisesti opetussuunnitelmissa ei keskitytä riittävästi yrittäjyyteen eivätkä ne tarjoa yrittäjien tarvitsemia perusvalmiuksia. Lapset voivat oppia ymmärtämään yrittäjyyden arvon jo heti koulunkäynnin aloitettuaan.

Arviolta kuusi miljoonaa pienyritysten omistajaa jää eläkkeelle kymmenen seuraavan vuoden aikana. Euroopalla ei ole varaa menettää näitä yrityksiä pelkästään liiketoiminnan siirtoihin liittyvien vaikeuksien vuoksi tai siksi, että ei ymmärretä perheyrittäjien perinteisen roolin merkitystä. Liiketoiminnan siirtojen lisääntymisellä olisi välittömästi myönteinen vaikutus Euroopan talouteen: onnistuneella liiketoiminnan siirrolla säilytetään keskimäärin enemmän työpaikkoja kuin uusissa yrityksissä luodaan. Liiketoiminnan siirtoa pitäisi sen vuoksi tukea yhtä paljon kuin uuden yrityksen perustamista. Pk-yritysten ja erityisesti perheyrittäjien erityisen roolin, niille tyypillisen paikallisuuden, sosiaalisesti vastuullisen asenteen ja perinteen ja innovoinnin yhdistämisvalmiuden tunnustaminen korostaa, kuinka tärkeää on yksinkertaistaa liiketoiminnan ja siihen liittyvien yrittäjämäisyyden siirtoa.

Yrittäjäpotentiaalia on hyödynnettävä paremmin. Yrittäjyydessä on edelleen sukupuolten välinen kuilu eli naisyrittäjiä on vähemmän. Tämän lisäksi siirtolaisten yrittäjämäisyyttä ei ole käytetty hyväksi.¹⁰

SBA olisi myös nähtävä yrittäjien tilaisuutena edistää parempaa liiketoimintaympäristöä lisäämällä yhteistyötä ja verkottumista, hyödyntämällä mahdollisimman paljon pk-yritysten ja erityisesti perheyrittäjien mahdollisuuksia toimia tulevien yrittäjien koulutuspaikkoina ja toimimalla sosiaalisesti vastuullisella tavalla.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- edistää yrittäjäkulttuuria ja helpottaa parhaiden käytänteiden vaihtoa

⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/survey/eurobarometer_intro.htm.

¹⁰ ”Euroopan yhteinen maahanmuuttopolitiikka: periaatteet, toimet ja välineet”, KOM(2008) 359 lopullinen, 17.6.2008.

yrittäjyyskoulutuksessa

- käynnistää eurooppalaisten pk-yritysten viikon vuonna 2009 – otsakkeen alla järjestetään monenlaisia tapahtumia eri puolilla Eurooppaa
- käynnistää vuonna 2008 ”Erasmus nuorille yrittäjille” -aloitteen, jonka tarkoituksena on edistää kokemusten ja koulutuksen vaihtoa antamalla uusille yrittäjille mahdollisuus oppia kokeneemmilta yrittäjiltä ja parantaa kielitaitoaan
- perustaa naispuolisten yrittäjälähettiläiden verkoston EU:hun, edistää mentorointijärjestelmiä tavoitteena kannustaa naisia perustamaan oma yritys ja edistää yrittäjyyttä yliopistotutkimnon suorittaneiden naisten keskuudessa.

jäsenvaltioita kehoitetaan

- edistämään innovatiivista ja yrittäjyyttä suosivaa ajattelutapaa nuorison keskuudessa sisällyttämällä yrittäjyys avaintaidoksi opetussuunnitelmiin, erityisesti toisen asteen yleissivistävässä koulutuksessa, ja varmistamaan, että se otetaan asianmukaisesti huomioon oppimateriaalissa
- varmistamaan, että yrittäjyyden merkitys otetaan asianmukaisesti huomioon opettajien koulutuksessa
- lisäämään yhteistyötä yritysmaailman kanssa, jotta voidaan kehittää järjestelmällisiä strategioita yrittäjyyskoulutusta varten kaikilla tasoilla
- varmistamaan, että verotus (erityisesti lahja-, osinko- ja varallisuusvero) ei kohtuuttomasti haittaa liiketoiminnan siirtämistä
- ottamaan käyttöön järjestelmiä, joiden avulla siirrettävälle liiketoiminnalle etsitään mahdollinen uusi omistaja
- tarjoamaan mentorointia ja tukea liiketoimintaa siirrettäessä
- tarjoamaan mentorointia ja tukea naisyrittäjille
- tarjoamaan mentorointia ja tukea yrittäjiksi haluaville siirtolaisille.

II Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että konkurssiin joutuneet mutta vilpittömästi toimineet yrittäjät saavat nopeasti uuden mahdollisuuden.

Konkurssien osuus kaikista yritystoiminnan lopettamistapauksista on noin 15 prosenttia. Konkurssiin joutuu vuosittain keskimäärin noin 700 000 pk-yritystä, joiden palveluksessa on noin 2,8 miljoonaa työntekijää.¹¹ Epäonnistumisen leima on yhä olemassa EU:ssa ja yhteiskunta aliarvioi yritystoiminnan uudelleen aloittavien liiketoimintapotentiaalin. Tänä päivänä 47 prosenttia eurooppalaisista ei antaisi mielellään toimeksiantoja aikaisemmin

¹¹ ”Selviytyminen epäonnistumisesta – uusi mahdollisuus yrittäjälle – Kasvua ja työllisyyttä edistävän Lissabonin kumppanuuden toteuttaminen”, KOM(2007) 584 lopullinen, 5.10.2007.

epäonnistuneelle yritykselle. Uuden yrityksen aloittamista vaikeuttavat myös pitkälliset konkurssimenettelyt. Konkurssimenettely kestää EU:ssa keskimäärin neljästä kuukaudesta yhdeksään vuoteen.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- edistää uuden mahdollisuuden antamista helpottamalla parhaiden käytänteiden vaihtoa jäsenvaltioiden välillä

jäsenvaltioita kehoitetaan

- edistämään yhteiskunnassa myönteistä asennetta, jotta yrittäjille annettaisiin mahdollisuus uuteen alkuun, esimerkiksi julkisten tiedotuskampanjoiden avulla
- pyrkimään siihen, että kaikki oikeudelliset menettelyt yrityksen purkamiseksi saadaan päätökseen vuoden kuluessa, kun on kyse konkurssista, johon ei liity petosta
- varmistamaan, että yritystoiminnan uudelleen aloittavia kohdellaan tasavertaisesti uusien yritysten kanssa, tukiohjelmat mukaan luettuina.

III EU:n ja jäsenvaltioiden olisi laadittava säännöt ”pienet ensin” -periaatetta noudattaen ja otettava lainsäädännössä huomioon pk-yritysten ominaispiirteet ja yksinkertaistettava nykyistä sääntely-ympäristöä.

Pk-yritysten mukaan eniten hankaluuksia aiheuttava rajoite on hallinnollisten määräysten noudattaminen. Pk-yrityksiin kohdistuva sääntelyllinen ja hallinnollinen taakka on kohtuuton suuriin yrityksiin verrattuna. On arvioitu, että jos suuryritykselle koituu sääntelyvelvoitteen täyttämistä keskimäärin yhden euron kustannus työntekijää kohti, pienyrityksen kustannukset ovat ehkä jopa 10 euroa.¹² EU:ssa toimivista pk-yrityksistä 36 prosenttia katsoo, että byrokratia on rajoittanut niiden liiketoimintaa kahden viime vuoden aikana.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

Jotta sääntely noudattaisi tulevaisuudessa ”pienet ensin” -periaatetta,

komissio

- tehostaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan noudattamisen arviointia tulevissa lainsäädännöllisissä ja hallinnollisissa aloitteissa
- käyttää mahdollisuuksien mukaan yhteisiä voimaantulopäivämääriä yrityksiä koskevissa asetuksissa ja päätöksissä ja julkaisee vuosittain lausunnon sellaisesta voimaan tulevasta lainsäädännöstä

¹² Asiantuntijaryhmän raportti ”Pk-yrityksiin kohdistuvan kohtuuttoman sääntelyrasitteen vähentämismallit”, toukokuu 2007.

komissio aikoo (ja jäsenvaltioita kehoitetaan ryhtymään vastaaviin toimiin)

- varmistaa, että politiikka tuottaa tuloksia ja yrityksille aiheutuvat kustannukset ja rasite vähenevät, ja käyttää erilaisia tarkoituksenmukaisia välineitä, esimerkiksi vastavuoroista tunnustamista ja itse- tai yhteissääntelyä
- arvioi tarkasti tulevien lainsäädännöllisten ja hallinnollisten aloitteiden vaikutuksen pk-yrityksiin (pk-yritystesti) ja ottaa tulokset huomioon ehdotuksia laadittaessa
- kuulee sidosryhmiä, mukaan luettuna pk-yrityksiä edustavat järjestöt, vähintään kahdeksan viikkoa ennen yrityksiin vaikuttavan lainsäädännöllisen tai hallinnollisen ehdotuksen tekemistä
- toteuttaa pieniin ja mikroyrityksiin kohdistettuja toimenpiteitä, kuten poikkeusjärjestelyjä, siirtymäaikoja ja poikkeuksia, erityisesti tiedotus- tai raportointivaatimusten osalta, ja muita yritysten tarpeita vastaavia lähestymistapoja soveltuvien osin, ja

jäsenvaltioita kehoitetaan

- selvittämään yhteisten voimaantulopäivämäärien ja voimaan tulevaa lainsäädäntöä koskevien vuosittaisten ilmoitusten hyödyllisyyden
- käyttämään pk-yrityksiin kohdistettuja helpotuksia EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa ja välttämään ylimääräisiä kansallisia vaatimuksia

Sääntely-ympäristön parantamiseksi ”pienet ensin” -periaatteen mukaisesti

komissio

- tekee kaikki sellaiset ehdotukset yrityksiin kohdistuvan hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi, jotka ovat tarpeen EU:n 25 prosentin vähennystavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2012 mennessä
- saattaa päätökseen vuoden 2008 loppuun mennessä yhteisön säännösten analyttisen tarkastelun ja sisällyttää sen tulokset päivitettyyn yksinkertaistamista koskevaan jatkuvaan ohjelmaan, joka on tarkoitus esitellä vuoden 2009 alkupuolella. Erityistä huomiota kiinnitetään sellaisten ehdotusten tunnistamiseen, joiden osalta lainsäädäntöä voitaisiin yksinkertaistaa pk-yritysten hyödyksi, erityisesti yhtiöoikeus mukaan lukien, ja

jäsenvaltioita kehoitetaan

- hyväksymään ja panemaan täytäntöön tavoitteet, jotka vastaavat sitoumusta vähentää hallinnollista rasitusta 25 prosenttia vuoteen 2012 mennessä EU:n tasolla, jos tätä ei ole vielä tehty
- varmistamaan, että yhteisön lainsäädännön hallinnollisen rasituksen vähentämiseen liittyvät ehdotukset hyväksytään nopeasti
- ottamaan käyttöön komission ehdotuksen, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat nostaa alv-rekisteröinnin rajan 100 000 euroon.

IV EU:n ja jäsenvaltioiden olisi tehtävä julkisesta hallinnosta joustavampi pk-yritysten tarpeiden kannalta ja yksinkertaistettava pk-yrityksiä koskevien asioiden käsittely mahdollisimman pitkälti edistämällä sähköisiä viranomaispalveluja ja yhden palvelupisteen järjestelmiä.

Uudenaikainen ja joustava julkinen hallinto voi vaikuttaa paljon pk-yritysten menestykseen ja kasvuun säästämien aikaa ja rahaa ja vapauttaen resursseja innovointiin ja työpaikkojen luomiseen. Erityisesti sähköiset viranomaispalvelut ja yhden palvelupisteen järjestelmät voivat parantaa palvelua ja vähentää kustannuksia.

Palveludirektiivin meneillään oleva täytäntöönpanoprosessi helpottaa pk-yritysten toimintaa, sillä siinä edellytetään, että jäsenvaltiot perustavat keskitettyjä asiointipisteitä, vähentävät ja keventävät lupajärjestelmiä ja poistavat palvelujen kehitystä haittaavia sääntelyesteitä. Direktiivi mahdollistaa myös sitä tiukemmat vaatimukset, joiden tarkoituksena on nopeuttaa liiketoiminnan aloittamista.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

jäsenvaltioita kehoitetaan

- vähentämään jäsenvaltioissa yritysten rekisteröinnistä perittyjä maksuja EU:n tässä suhteessa parhaiten menestyneiden maiden esimerkin mukaisesti
- supistamaan edelleen yrityksen perustamisaikaa alle viikkoon, jos tätä tavoitetta ei ole vielä saavutettu
- nopeuttamaan pk-yritysten kaupallisen toiminnan käynnistämistä vähentämällä ja yksinkertaistamalla liiketoiminnan edellyttämiä lupia. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti asetettava lupien myöntämiselle enintään yhden kuukauden määräaika, lukuun ottamatta tapauksia, joihin liittyy ihmisille tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara
- pidättäytymään pyytämästä pk-yrityksiltä tietoja, jotka ovat jo saatavilla hallinnossa, ellei tietoja ole päivitettävä
- varmistamaan, että valtiolliset, alueelliset tai paikalliset tilastotoimistot pyytävät mikroyrityksiä osallistumaan tilastokyselyihin enintään joka kolmas vuosi, ellei tilasto- ja muiden tietojen tarve edellytä toisin
- perustamaan yhteyspisteen, johon sidosryhmät voivat ottaa yhteyttä ja ilmoittaa säännöistä tai menettelyistä, joiden katsotaan olevan kohtuuttomia ja/tai estävän tarpeettomasti pk-yritysten toimintaa
- varmistamaan, että palveludirektiivi pannaan kokonaisuudessaan ja ajallaan täytäntöön, mukaan lukien keskitetyt asiointipisteet, joiden kautta yritykset voivat saada sähköisesti kaikki tarvitsemansa tiedot ja hoitaa kaikki vaaditut menettelyt ja muodollisuudet.

V EU:n ja jäsenvaltioiden olisi mukautettava politiikan välineitä pk-yritysten tarpeisiin.

Niiden olisi sovellettava parhaan käytännön sääntöjä ja annettava hankintaviranomaisille ohjeita siitä, miten ne voivat soveltaa EY:n julkisia hankintoja koskevia puitteita tavalla, joka helpottaa pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintamenettelyihin.

Niiden markkinoiden toimintapuutteiden poistamiseksi, joita pk-yritykset kohtaavat elinkaarensa aikana, EU:n ja jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä yhteisön valtioneuvoston päätösten tarjoamia mahdollisuuksia tukea uusia yrityksiä ja kannustaa pk-yrityksiä.

Pk-yritykset kohtaavat esteitä osallistuessaan julkisten hankintojen markkinoille, joiden osuus EU:n BKT:stä on 16 prosenttia. Syynä on usein se, että pienemmät yritykset eivät ole tietoisia näiden markkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista ja/tai kokevat menettelyt lannistaviksi. Lisäksi julkiset viranomaiset saattavat mieluummin tehdä sopimuksia suurten yritysten kanssa, koska niillä on enemmän kokemusta kuin uusilla innovatiivisilla yrityksillä. Tästä huolimatta pk-yritysten osuus EU:n kynnysarvot ylittävien julkisten hankintojen arvosta oli 42 prosenttia vuonna 2005.¹³ Pk-yritysten pääsyä hankintamarkkinoille vielä haittaavia esteitä on edelleen raivattava erityisesti helpottamalla hankintamenettelyissä viranomaisten asettamia vaatimuksia.

Valtiontuella voidaan auttaa pk-yrityksiä niiden elinkaaren ajan. Pk-yritykset hyötyvät tällä hetkellä vain erittäin vähän valtiontuista, sillä tarjolla olevia tukivaihtoehtoja ei aina käytetä täysimääräisesti hyödyksi. Tähän on monia syitä. Ensinnäkin julkiset viranomaiset eivät aina ota käyttöön kaikkia pk-yrityksiä hyödyttäviä ja yhteisön säännöissä sallittuja tukimekanismeja. Toiseksi menettelyt kestävät usein liian kauan ja ovat liian monimutkaisia pk-yritysten kannalta ja kolmanneksi pk-yritykset eivät aina ole tietoisia tukiohjelmista, joita ne voisivat hyödyntää.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- tekee hankintaviranomaisille esityksen vapaaehtoisista parhaan käytännön säännöistä lisämuutosten käynnistämiseksi hankintakulttuurissa. Säännöissä on ohjeita byrokratian vähentämisestä, avoimuuden ja tiedottamisen parantamisesta ja pk-yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta.
- helpottaa edelleen tietojen saantia hankintamenettelyistä täydentämällä olemassa olevia julkisia hankintoja koskevia EU:n verkkosivuja erilaisilla aloitteilla, kuten hankintailmoitusten vapaaehtoinen julkaiseminen hankintakilpailurajan alittavien hankintojen osalta, sähköinen väline yrityskumppanien löytämiseen ja avoimemmat julkiset hankintavaatimukset.

¹³ Ks. http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/SME_public_procurement_Summary.pdf.

- julkaisee valtiontukien käsikirjan valistaakseen voimassa olevista tukivaihtoehtoista

jäsenvaltioita kehotetaan

- perustamaan sähköisiä portaaleja EU:n kynnysarvot alittavia julkisia hankintoja koskevien tietojen levittämiseksi laajemmin
- kannustamaan hankintaviranomaisia jakamaan sopimukset osiin silloin kun se on tarkoituksenmukaista ja tiedottamaan paremmin alihankintamahdollisuuksista
- muistuttamaan hankintaviranomaisia velvollisuudesta välttää kohtuuttomia kelpoisuus- ja taloudellisia vaatimuksia
- kannustamaan rakentavaa vuoropuhelua ja yhteisymmärrystä pk-yritysten ja suurten ostajien välillä tiedotuksen, koulutuksen, seurannan ja hyvien käytäntöjen vaihdon avulla
- kohdentamaan valtiontukipolitiikkansa paremmin pk-yritysten tarpeisiin, mukaan lukien kohdennettujen toimenpiteiden parempi suunnittelu.

VI EU:n ja jäsenvaltioiden olisi parannettava pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta, erityisesti riskipääomaa, mikroluottoja ja mezzanine-rahoitusta, ja kehitettävä sellainen oikeudellinen ja liiketoimintaympäristö, joka tukee maksujen ajallaan suorittamista liiketoimissa.

Oikeanlaisen rahoituksen saaminen voi olla yrittäjille ja pk-yrityksille suuri ongelma, ja se onkin hallinnollisten rasitteiden jälkeen kakkossijalla luettelossa, jossa ne listaavat huolenaiheitaan. Näin siitä huolimatta, että EU tukee yrittäjyyttä julkisesti muun muassa kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmalla (CIP), jolla pk-yrityksiä tuetaan rahoituksen saannissa yli miljardilla eurolla. Huomattava osa kyseisestä määrästä kanavoidaan Euroopan investointipankki (EIP) -ryhmän kautta. Koheesiopolitiikan määrärahoista on tarkoitus tukea nimenomaan pk-yrityksiä 27 miljardilla eurolla vuoteen 2013 mennessä. Noin 10 miljardia myönnetään rahoitusjärjestelyjen puitteissa (esim. JEREMIE) ja noin 3,1 miljardia euroa riskipääomana. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto tukee sekin pk-yrityksiä, sillä se edistää muun muassa yrittäjyyttä ja rohkaisee maaseutualueita monipuolistamaan talouksiaan.

Riskin välttäminen saa investoijat ja pankit usein pidättymään yritysten rahoittamisesta niiden perustamisvaiheessa ja silloin kun toimintaa ollaan ensimmäisen kerran laajentamassa. Markkinoiden mahdolliset toimintapuutteet pk-yritysten rahoituksen osalta on kartoitettava ja korjattava, jotta voidaan jatkaa Euroopan riskipääomamarkkinoiden kehittämistä, parantaa pk-yritysten mikroluottojen ja mezzanine-rahoituksen saantia ja kehittää uusia tuotteita ja palveluja. Monet yrittäjät tarvitsevat neuvontaa ja koulutusta eri rahoitusmuotojen eduista ja haitoista sekä siitä, miten investointihankkeet olisi paras esittää mahdollisille rahoittajille.

Lisäksi pk-yrityksillä on usein heikosti omaa pääomaa, ja tilannetta pahentaa Euroopassa tyypillinen tapa maksaa maksut myöhässä. Maasta riippuen pk-yritykset joutuvat odottamaan keskimäärin 20–100 päivää lähettämiensä laskujen maksamista. Joka neljännän konkurssin syynä ovat maksuviivästykset. Niiden takia menetetään vuosittain 450 000 työpaikkaa ja 25 miljardia euroa.

Komissio yhtyy EIP-ryhmän (jonka muodostavat EIP ja Euroopan investointirahasto EIR) arvioon, jonka mukaan pk-yritysten rahoituksensaantia on parannettava. Se suhtautuukin myönteisesti ryhmän pyrkimyksiin uudistaa sen olemassa olevia tuotteita, yksinkertaistaa niiden käyttöä ja laajentaa niiden soveltamisalaa vuodesta 2008. Komissio on erittäin tyytyväinen EIP-ryhmän päätökseen perustaa pienrahasto, jonka alkupääoma on noin 40 miljoonaa euroa (josta 16 miljoonaa EIP:ltä). Rahastolla tuetaan pankkialan ulkopuolella toimivia mikrorahoituslaitoksia komission uuden mikroluottoaloitteen yhteydessä. Komissio onnittelee EIP:tä myös sen suunnitelmasta perustaa erityinen mezzanine-rahoituksen määräraha pk-sektorin pienimpiä yrityksiä varten ja ottaa liikepankkien kanssa käyttöön riskinjakorahoitusvälineitä, jotka on räätälöity nopeasti kasvavien innovatiivisten pk-yritysten ja markkina-arvoltaan keskusuurten yritysten tarpeisiin. Niin uudella määrärahalla kuin uusilla riskinjakorahoitusvälineillä on tarkoitus paikata markkinoilla todettuja toimintaputteita.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- arvioi vaihtoehtoisia tapoja ottaa käyttöön yksityissijoittamisen järjestelmä, jolla pyritään helpottamaan rajat ylittäviä investointeja eurooppalaisten riskipääomamarkkinoiden vahvistamiseksi
- tarjoaa jäsenvaltioille apua korkeatasoisten investointivalmiusohjelmien kehittämiseen

jäsenvaltioita kehoitetaan

- laatimaan rahoitusohjelmia 100 000–1 000 000 euron rahoitusvajeen kattamiseksi erityisesti velkarahaa ja pääomaa yhdistäviä välineitä käyttäen ja valtioneuvoston sääntöjä noudattaen
- ratkaisemaan ne sääntelystä ja verotuksesta johtuvat rasitteet, jotka estävät yhtenäismarkkinoilla toimivia riskipääomarahastoja investoimasta samoin ehdoin kuin kotimaiset rahastot
- varmistamaan, että yritysten voittojen verotus suosii investointia
- hyödyntämään täysimääräisesti koheesiopolitiikan ohjelmissa ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta pk-yritysten tukemiseen käytettävissä olevan rahoituksen.

VII EU:n ja jäsenvaltioiden olisi autettava pk-yrityksiä hyödyntämään yhtenäismarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia erityisesti parantamalla hallintoa ja tiedotusta yhtenäismarkkinapolitiikan alalla, ottamalla standardien laadinnassa pk-yritysten edut paremmin huomioon ja parantamalla pk-yritysten mahdollisuuksia saada patentteja ja tavaramerkkejä.

Yhtenäismarkkinoiden pitäisi taata yritysten pääsy laajoille, yli 500 miljoonan kuluttajan yhteismarkkinoille, joilla noudatetaan yhteisiä sääntöjä. Yksinkertaistamisessa edettiin, kun 27 kansallista sääntökokonaisuutta korvattiin yhdellä EU:n sisämarkkinasäännöstöllä, ja sen hyötyjä ovat etenkin pk-yritykset. Hyvin toimivat yhtenäismarkkinat luovat kilpailuympäristön, jossa pk-yrityksillä on paremmat valmiudet hyödyntää globalisaation

myötä tarjoutuvia uusia osaamis- ja innovointimahdollisuuksia. Tällä hetkellä pk-yritykset eivät kuitenkaan pysty hyödyntämään täysimääräisesti yhtenäismarkkinoiden mahdollisuuksia lähinnä siksi, että muissa jäsenvaltioissa tarjolla olevista liiketoimintamahdollisuuksista ja niissä sovellettavista säännöistä ei ole riittävästi tietoa ja koska niiden kielten osaamisessa on puutteita. Asioinnista eri kansallisten oikeusjärjestelmien kanssa aiheutuvat kustannukset ja riskit estävät usein yrityksiä laajentamasta toimintaansa ulkomaille.

Pk-yritykset voivat hyötyä suuresti myös julkisesta tuesta, jota ne saavat neuvontapalveluina ja verkostoitumalla; yksi esimerkki tällaisesta toiminnasta on pk-yritysten tukeminen niiden puolustautuessa sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä. Varsinkin komission äskettäin lanseeraama Enterprise Europe Network -verkosto¹⁴ voi muiden toimintojen ohessa tukea pk-yrityksiä tarjoamalla tietoa ja neuvoja yhtenäismarkkinoiden mahdollisuuksista.

Lisäksi pk-yritysten on voitava osallistua täysipainoisesti standardien laadintaan ja käyttöönottoon sertifiointi mukaan lukien.

Korostaakseen immateriaalioikeuksien merkitystä pk-yrityksille komissio jatkaa työtä kehittääkseen Euroopan laajuisen patenttijärjestelmän, joka on tehokas, kustannuksia säästävä, korkealaatuinen ja oikeudellisesti varma ja joka pitää sisällään yhteisöpatentin ja EU:n laajuisen patenttituomioistuinjärjestelmän.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- huolehtii siitä, että pk-yritykset hyötyvät nykyisistä markkinoiden avaamiseen tähtäävistä politiikoista. Tätä varten se kerää tietoja yhtenäismarkkinoiden toiminnasta seuraamalla markkinoita ja eri toimialoja tarkemmin; näin markkinoiden toimintapuutteet voidaan havaita ja pyrkiä korjaamaan niiltä osin kuin korjaavilla toimenpiteillä on mahdollista saavuttaa suurin mahdollinen taloudellinen hyöty
- esittää vuonna 2008 toimintasuunnitelman, jonka tarkoituksena on edistää yhteentoimivien sähköisten allekirjoitusten ja tunnistusten käyttöä, ja toteuttaa vuoden 2009 toisella neljänneksellä toimia, joissa ovat osallisina kaikki sidosryhmät ja joilla pk-yrityksiä autetaan osallistumaan maailmanlaajuisiin toimitusketjuihin
- lisää EU:n taloudellista tukea (miljoonaan euroon vuonna 2008 ja 2,1 miljoonaan euroon vuodesta 2009) edistääkseen pk-yritysten osallistumista standardointiin ja siihen liittyvää edunvalvontaa sekä parantaakseen pk-yritysten tietämystä eurooppalaisista standardeista ja niiden käyttöä
- tekee yhteisön tavaramerkkijärjestelmästä helpomman alentamalla huomattavasti yhteisön tavaramerkistä perittäviä maksuja osana sisämarkkinoiden harmonisointiviraston (OHIM) rahoitusnäköymien kokonaisvaltaista ratkaisua
- pyrkii poistamaan kuluttajansuojasääntöjen hajanaisuutta muun muassa vähentämällä hallinnollisen rasitteen minimiin, jotta pk-yritysten rajat ylittävä kaupankäynti helpottuisi

¹⁴ Ks. <http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/>.

eurooppalaisia standardointielimiä kehotetaan

- tarkastelemaan uudelleen tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja komission kanssa liiketoimintamalliaan standardien käyttöönottokustannusten alentamiseksi alkaen EU:n lainsäädännön ja politiikkojen tukemiseksi laadituista standardeista
- perustamaan yksi tai useampi pk-yrityksille tarkoitettu Helpdesk yhteistyössä pk-yritysten yhdistysten edustajien kanssa
- julkaisemaan systemaattisesti monikieliset ja vapaasti saatavilla olevat tiivistelmät eurooppalaisista standardeista, mukaan lukien standardiviiteluettelot

jäsenvaltioita kehotetaan

- huolehtimaan siitä, että vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta sovelletaan asianmukaisesti
- vahvistamaan SOLVIT-ongelmanratkaisujärjestelmää¹⁵, jotta yhtenäismarkkinoiden suomien oikeuksien käyttöön liittyvät ongelmat voidaan ratkaista epämuodollisesti, nopeasti ja käytännönläheisesti
- kannustamaan kansallisia standardointielimiä tarkastelemaan uudelleen liiketoimintamalliaan standardien käyttöönottokustannusten alentamiseksi
- huolehtimaan standardointikomiteoiden kokoonpanon oikeudenmukaisuudesta
- pyytämään kansallisia ja eurooppalaisia standardointielimiä toteuttamaan yhdessä promootio- ja tiedotuskampanjoita, joilla pk-yrityksiä rohkaistaan hyödyntämään standardeja paremmin ja antamaan palautetta niiden sisällöstä
- antaa pk-yrityksille neuvontaa ja tukea niiden puolustautuessa sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä.

VIII EU:n ja jäsenvaltioiden olisi edistettävä pk-yrityksissä tarvittavien taitojen kehittämistä ja kaikenlaista innovointia.

Niiden olisi kannustettava pk-yrityksiä investoimaan tutkimukseen, osallistumaan T&K-tukiohjelmiin ja kansainväliseen tutkimustoimintaan, muodostamaan klustereita ja hallinnoimaan immateriaalioikeuksia aktiivisesti.

Yli 60 prosenttia kuulemiseen osallistuneista yrityksistä oli sitä mieltä, että koulussa ei opita niitä taitoja, joita yrittäjät ja pk-yritysten henkilöstö tarvitsevat. Tulos heijastaa yhteiskunnallista tarvetta tarjota nuorille aina perustaidot, kuten luku- ja kirjoitustaito, perustiedot luonnontieteistä, johtamisesta, teknisistä tieteistä, tieto- ja viestintätekniikoista ja kielistä, ja mahdollisuus luovuuden toteuttamiseen. Pk-yritykset kärsivät ammattitaitoisesta työvoiman puutteesta varsinkin uusien teknologioiden alalla. Tähän liittyen on pantava

¹⁵ Ks. http://europa.eu.int/solvit/site//index_fi.htm.

täytäntöön elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskeva eurooppalainen viitekehys¹⁶, jonka tarkoituksena on tarjota tarvittavat perustaidot kaikille nuorille.

EU:n koheesiopolitiikalla tuetaan toimia, jolla edistetään työntekijöiden, yrittäjien ja yritysten mukautumiskykyä. Ajanjaksolla 2007–2013 tukea myönnetään 13,5 miljardia euroa, ja huomattava osa siitä osoitetaan suoraan pk-yrityksille. Lisäksi on arvioitu, että itsenäistä ammatinharjoittamista ja yritysten perustamista tuetaan yhteensä 2,8 miljardilla eurolla. Muun toiminnan ohella komissio laatii parhaillaan katsausta taidoista, joita EU:ssa tarvitaan tulevaisuudessa.

Osaamisvaje ja käyttämätön tutkimus- ja innovointipotentiaali ovat kytköksissä toisiinsa. EU:ssa toimivista pk-yrityksistä vain kolme kymmenestä ilmoitti vuonna 2007, että niillä on uusia tuotteita tai tuloja uusista tuotteista. Tästä syystä on tärkeää integroida pk-yritykset paremmin tiedeyhteisöön ja vaalia korkeakoulujen ja pk-yritysten välisiä yhteyksiä.

Samoin on tarpeen kannustaa pk-yrityksiä hallinnoimaan immateriaalioikeuksia aktiivisesti esimerkiksi mahdollistamalla sähköinen laskutus ja sähköiset viranomaispalvelut.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- laajentaa entisestään järjestelyä, jolla oppisopimusoppilaiden liikkuvuutta edistetään osana vuoden 2010 Leonardo Da Vinci -ohjelmaa
- tukee sidosryhmien pyrkimyksiä laatia vuonna 2008 tietotekniikkataito- ja uraportaali, jonka avulla yritykset voivat itse arvioida tietotekniikkataitoihin liittyviä tarpeitaan ja selvittää, miten ne voivat kehittää työntekijöidensä uraa ja pätevyyttä. Komissio aikoo julkaista vuonna 2008 sähköistä liiketoimintaa käsittelevän online-opaskirjan (e-Business Guide), jolla pk-yrityksiä autetaan kartoittamaan sähköistä liiketoimintaa koskevat tarpeensa
- jatkaa yksinkertaistamista, tiedotuksen parantamista ja rahoitusosuuksien nostamista, jotta pk-yritysten osallistuminen tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen seitsemänteen puiteohjelmaan saataisiin optimoitua
- tukee pk-yritysten kasvua varmistamalla, että puiteohjelman hankkeeseen osallistuva pk-yritys säilyttää edullisen pk-kohtelun koko hankkeen keston ajan, vaikka pk-yrityksiä koskevat kyseiselle ajanjaksolle vahvistetut enimmäismäärät ylittyisivät
- yksinkertaistaa valtiontukisääntöjä, jotta jäsenvaltiot voisivat tukea tutkimusta, kehittämistä ja innovointia yleistä ryhmäpoikkeusta koskevan asetuksen avulla
- pyrkii edistämään nopean kasvun yritysten markkinoilletuloa tukemalla pk-yritysten tutkimus- ja innovointivalmiuksia lähinnä siten, että kansallisten ohjelmien ja aloitteiden koordinoitua parannetaan
- kehittää jäsenvaltioita kuullen klusteristrategian, johon sisältyy aloitteita monikansallisen klusteriyhteistyön edistämiseksi, helpottaa klustereiden pääsyä uusille markkinoille ja

¹⁶

Komission suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista, 18.12.2006.

toteuttaa toimenpiteitä, joilla pk-yrityksiä kannustetaan osallistumaan aktiivisemmin innovaatioklustereihin

- pyrkii tukemaan pk-yritysten osallistumista osaamisen siirtoon muun muassa käynnistämällä pilottihankkeen, jolla rahoitetaan immateriaalioikeuksien kaupallista hyödyntämistä
- kannustaa pk-yrityksiä osallistumaan aktiivisesti Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) toimintaan, jotta ne voisivat hyötyä EIT:n tukemista osaamissiirroista

jäsenvaltioita kehoitetaan

- tukemaan pk-yritysten kansainvälistymis- ja kasvutavoitteita, joihin ne pyrkivät muun muassa osallistumalla innovaatioklustereihin
- tukemaan pk-yritysten tutkimus- ja innovointikyvyn kehittämistä (esim. helpottamalla julkisen tutkimusinfrastruktuurin käyttöä) ja edistämään T&K-palvelujen käyttöä, ammattitaitoisten työntekijöiden työhönottoa ja koulutusta uusien tutkimus- ja kehitystyöhön ja innovointiin myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön puitteiden mukaisesti
- avaamaan kansalliset tutkimusohjelmat muiden jäsenvaltioiden pk-yrityksille silloin kun siitä on molempinpuolista hyötyä ja edistämään pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua monikansalliseen tutkimustoimintaan esimerkiksi yhteisen ohjelmasuunnittelun avulla
- varmistamaan koheesiopolitiikan ohjelmaa täytäntöön pannessaan, että pk-yritykset saavat helposti yrittäjyyteen, innovointiin ja osaamiseen tarkoitettua rahoitusta
- tukemaan sähköisen identiteetin kehittämistä yrityksille sähköisen laskutuksen ja sähköisten viranomaispalvelujen mahdollistamiseksi
- rohkaisemaan yrityksiä, varsinkin pk-yrityksiä ja muita sidosryhmiä kuten hankintaviranomaisia, osallistumaan toimiin, joilla edistetään edelläkävijämarkkinoita koskevan aloitteen nopeaa täytäntöönpanoa.

IX EU:n ja jäsenvaltioiden olisi annettava pk-yrityksille valmiudet muuttaa ympäristöuhat mahdollisuuksiksi.

Niiden pitäisi tarjota enemmän tietoa, asiantuntemusta ja taloudellisia kannustimia uusilla ”vihreillä” markkinoilla tarjoutuvien mahdollisuuksien täysipainoiseen hyödyntämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen; yksi keino on ympäristöasioiden hallintajärjestelmien käyttöönotto pk-yrityksissä.

Ilmastonmuutos, energiavarojen niukkuus ja kestävä kehitys ovat pk-yritysten keskeisiä haasteita, joiden vuoksi niiden on omaksuttava kestävämmät tuotanto- ja liiketoimintamallit. Ympäristöystävällisten tuotteiden ja palvelujen kysyntä luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Pk-yrityksistä vain 29 prosenttia on ottanut käyttöön energian tai raaka-aineiden säästötoimenpiteitä (vrt. 46 prosenttia suurista yrityksistä). EU:n pk-yrityksistä vain neljällä prosentilla on käytössä kattava ja tehokas energiankäyttöjärjestelmä (vrt. 19 prosentilla suurista yrityksistä). Energian ja raaka-aineiden hinnannousun ja ennustetun ilmastonmuutoksen vaikutukset koskettavat aivan erityisesti pk-yrityksiä, ja niiden on lisättävä tehokkuuttaan ja parannettava valmiuksiaan sopeutua näihin uhkiin voidakseen kääntää ne mahdollisuuksiksi.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- helpottaa pk-yritysten osallistumista ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS) keventämällä ympäristöasioihin liittyviä menettelyjä, alentamalla maksuja ja tarjoamalla mahdollisuutta rekisteröityä osana klusteria
- rahoittaa Enterprise Europe Network -verkoston puitteissa perustettavan ympäristöasioiden ja energiatehokkuuden asiantuntijoiden verkoston, joka antaa neuvoja ekotehokkaista toiminnoista, markkinapotentiaalista ja mahdollisuuksista saada rahoitusta toiminnan tehostamiseen varsinkin pk-yrityksissä
- kehittää uusia tukimuotoja ekoinnovoinnin alalla toimiville vastaperustetuille ja pk-yrityksille tarkoituksena helpottaa markkinoillepääsyä, teknologian siirtoa, standardien käyttöä ja rahoituksen saantia nykyisten valtiontukisäännösten puitteissa

jäsenvaltioita kehoitetaan

- tarjoamaan ekotehokkaille yrityksille ja tuotteille kannustimia (esim. verokannustimia ja suosimalla tukia, joilla rahoitetaan ympäristöystävällisiä yrityksiä) valtiontuesta ympäristönsuojelulle annettujen yhteisön suuntaviivojen mukaisesti ja soveltamaan ryhmäpoikkeusasetuksessa esitettyä yksinkertaistettua lähestymistapaa ympäristötukien myöntämiseen pk-yrityksille
- käyttämään täysimääräisesti koheesiopolitiikan ohjelmissa pk-yritysten ympäristöystävällisten tuotteiden ja prosessien tukemiseen osoitetut noin 2,5 miljardin euron määrärahat.

X EU:n ja jäsenvaltioiden olisi markkinakohtaista tukea myöntämällä ja liiketalouden koulutusta järjestämällä tuettava ja kannustettava pk-yrityksiä, jotta ne voivat hyötyä EU:n ulkopuolisten markkinoiden kasvusta.

Eurooppalaisista pk-yrityksistä vain 8 prosenttia on ilmoittanut, että osa niiden liikevaihdosta tulee viennistä (mikroyrityksistä 7 prosenttia ilmoitti harjoittavansa vientiä), mikä on huomattavasti vähemmän kuin vastaava suurten yritysten prosenttiosuus (28). Lisäksi tyypillinen pk-yritys ostaa vain 12 prosenttia tuotantopanoksistaan ulkomailta.

Nopeasti kasvavat markkinat edustavat monille eurooppalaisille pk-yrityksille hyödyntämätöntä potentiaalia. Varsinkin EU:n viimeaikaiset laajentumiset ovat synnyttäneet merkittäviä uusia liiketoimintamahdollisuuksia niin vanhojen kuin uusien jäsenvaltioiden

yrittäjille. Se on osoitus siitä, miten tärkeää on hyödyntää täysimääräisesti markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet jäsenhedokasmaissa ja EU:n naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvissa maissa.

Kaupan esteet vaikuttavat voimakkaammin pk-yrittäsiin kuin suuriin yrittäsiin, koska niiden resurssit ovat rajalliset ja valmiudet selviytyä riskeistä heikommat, etenkin jos ne toimivat markkinoilla, joilla kilpailu on voimakasta. Tällaisille markkinoille päästäkseen pk-yrittäset tarvitsevat apua saadakseen tietoa mahdollisista kumppaneista ja niiden markkinoiden avautumisesta. Lisäksi niitä on autettava selviytymään liiketoimintakulttuurissa sekä sääntely- ja oikeudellisessa ympäristössä vallitsevista eroista.

Jotta pk-yrittäsiä voitaisiin auttaa hyödyntämään globalisaation tarjoamat mahdollisuudet täysimääräisesti, erityishuomiota on kiinnitettävä markkinoillepääsyn, erityisesti julkisten hankintojen markkinoille pääsyn, parantamiseen, immateriaalioikeuksien kunnioittamisen valvontaan ja kilpailun rehellisyydestä huolehtimiseen.

Tämän periaatteen soveltamiseksi käytännössä

komissio

- on perustanut keskeisiä vientimarkkinoita varten markkinoille pääsyä käsitteleviä tiimejä, joihin kuuluu jäsenvaltioiden kauppavaltuutettuja ja EU:n liike-elämän järjestöjen edustajia ja jotka auttavat pk-yrittäsiä saamaan tietoa kaupan esteistä EU:n ulkopuolisilla markkinoilla
- pyrkii WTO-neuvottelujen yhteydessä ja kahdenvälisin sopimuksin vauhdittamaan kolmansien maiden, varsinkin teollisuusmaiden ja kehityksessään pitkälle edenneiden kehitysmaiden, markkinoiden avautumista
- pyrkii kahden- ja monenvälisillä neuvotteluilla (julkisia hankintoja koskeva WTO:n sopimus) vauhdittamaan erityisesti EU:n ulkopuolisten maiden, varsinkin nopeasti kasvavien talouksien, julkisten hankintojen markkinoiden avautumista, koska siitä hyötyvät kaikki osapuolet
- pyrkii WTO:n puitteissa ja kahdenvälisin neuvotteluihin helpottamaan kaupankäyntiä
- jatkaa ponnisteluja helpottaakseen EU:n pk-yrittästen pääsyä ehdokasmaiden ja muiden naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden markkinoille erityisesti Enterprise Europe Network -verkoston välityksellä ja edistämällä ”pienet ensin” –periaatteen soveltamista näissä maissa; tähän kuuluu myös hyvien toimintatapojen vaihtaminen pienyrittäsiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan ja SBA:n mukaisesti
- aikoo perustaa vuonna 2009 eurooppalaisia yrityskeskuksia tietyille markkinoille, ensimmäiseksi Intian ja Kiinan nopeasti kasvaville markkinoille
- aikoo ottaa käyttöön ”Gateway to China” -nimisen järjestelyn johdon koulutusohjelman perustamiseksi Kiinaan; tavoitteena on parantaa eurooppalaisten pk-yrittästen kilpailukykyä Kiinan markkinoilla vuoteen 2010 mennessä

jäsenvaltioita kehoitetaan

- kannustamaan suuria yrityksiä valmentamaan pk-yrityksiä niiden saattamiseksi kansainvälisille markkinoille.

5. SBA:N TOTEUTUS JA HALLINTO

Siitä asti, kun komissio lokakuussa 2007 lanseerasi ”Small Business Act” -aloitteen, se on nostattanut monenlaisia odotuksia. Koska aloitteella on laaja – hallitusten, Euroopan parlamentin ja pk-yritysten itsensä – kannatus, sen toteutuksessa on oltava perusteellinen. Se edellyttää niin komission kuin jäsenvaltioidenkin poliittista sitoutumista. Pk-yrityksille annetun sitoumuksen uudistamiseksi komissio kehottaakin Eurooppa-neuvostoa suhtautumaan aloitteeseen myönteisesti ja tukemaan sitä, hyväksymään sen sisältämät kymmenen periaatetta ja sitoutumaan ehdotettujen toimien täytäntöönpanoon. Lisäksi komissio kehottaa neuvostoa ja parlamenttia hyväksymään ripeästi aloitteeseen liittyvät säädösehdotukset.

SBA:sta olisi tehtävä erottamaton osa kasvu- ja työllisyysstrategiaa, jotta voitaisiin taata sen tehokas toteutus ja laatia säännöllisin väliajoin katsaus sen tuloksiin. Tästä syystä jäsenvaltioita kehoitetaan tarttumaan vuoden 2008 loppuun suunniteltuun Lissabonin strategian tarkistuskierrökseen tilaisuutena ottaa SBA huomioon omissa kansallisissa uudistusohjelmissaan ja vuosittaisissa täytäntöönpanokertomuksissaan. Jäsenvaltiot voivat ottaa vaikutteita liitteessä luetelluista hyvistä toimintatavoista EU:ssa, ja komissio tarjoaa jatkossakin väylän niiden vaihtamiseen.

Komissio aikoo arvioida SBA:n toteutuksessa saavutettua edistystä ja raportoida siitä säännöllisesti kasvu- ja työllisyysstrategian puitteissa vuodesta 2008 alkaen. Näin Eurooppa-neuvosto voi tarkastella pk-politiikassa niin yhteisön kuin jäsenvaltioiden tasolla saavutettua edistystä ja tehdä asiaankuuluvat päätelmät.

Liite: Hyvien toimintatapojen vaihtaminen pk-politiikan alalla

Pk-politiikkaa koskevien hyvien toimintatapojen vaihtaminen on osoittautunut hyväksi keinoksi Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian täytäntöönpanossa. Komissio on vuodesta 2000 alkaen kerännyt esimerkkejä hyvistä toimintatavoista eri aloilla. **Pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan** puitteissa kootut toimintatavat löytyvät peruskirjan hakemistosta, joka on osoitteessa

http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/gp.

Euroopan yrittäjäpalkinnolla annetaan tunnustusta yrittäjyyden edistämiseksi aluetasolla ja palkitaan esimerkillisiä aloitteita. Esimerkkejä hyvistä toimintatavoista liiketoiminnan edistämiseksi on koottu osoitteeseen

http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/smes/awards/download/compendium_2007_fi_lowres.pdf.

Tässä liitteessä luetellaan esimerkkejä jäsenvaltioiden hyvistä toimintatavoista, joita voi hyödyntää SBA:n toteutuksessa.

Periaate 1:	Luodaan toimintaympäristö, jossa yrittäjät ja perheyrietykset menestyvät ja yrittäjyys palkitaan
	Sachsen-Anhaltin Impulse-verkosto, Saksa
	Internet-osoite: www.impuls-netzwerk.de
	Walesin nuorisolle suunnattu yritys- ja yrittäjyysstrategia, Yhdistynyt kuningaskunta
	Internet-osoite: http://www.projectdynamo.co.uk ; www.becauseyoucan.com
	Cap'Ten, Ole oman hankkeesi kapteeni, Belgia
	Internet-osoite: www.ichec-pme.be
	Emax – Pohjoismainen valmennusleiri nuorille yrittäjille, Ruotsi
	Internet-osoite: www.emaxevent.com , www.startcentrum.se
	Yrittäjyyden teemaviikko lapsille, Itävalta
	Internet-osoite: www.kinderbusinessweek.at
	Yrittäjyyspäivät: Emprendemos Juntos – Me kaikki olemme yrittäjiä, Espanja
	Internet-osoite: www.emprendemosjuntos.es
	Naisyrittäjyyden kehittäminen, Romania
	Internet-osoite: www.animmc.ro
Periaate 2:	Varmistetaan, että kilpailuun joutuneet mutta vilpittömästi toimineet yrittäjät saavat nopeasti uuden mahdollisuuden
	Hallittuun sukupolvenvaihdokseen valmentava pk-yritysten kehittämisohjelma, Suomi
	Internet-osoite: www.te-keskus.fi , www.yrityssuomi.fi
	Yrityksen perustaminen nopeammin kilpailun jäljiltä, Tanska
	Internet-osoite: www.naec.dk
	Vaikeuksissa olevien itsenäisten elinkeinonharjoittajien ja yritysten omistajien auttaminen, Belgia
	Internet-osoite: www.beci.be
Periaate 3:	Laaditaan säännöt ”pienet ensin” -periaatteen mukaan
	Julkisen kuulemisen internet-sivusto ”Teeme koos”, Viro
	Internet-osoite: www.osale.ee ; www.riigikantselei.ee ; www.valitsus.ee
	Pk-yritysten tukipalvelujen järjestäminen paikallistasolla keskitettyjen palvelupisteiden välityksellä, Slovenia

	Internet-osoite: www.japti.si
	Lainsäädännön muistilista, Yhdistynyt kuningaskunta
	Internet-osoite: www.businesslink.gov.uk
	Y4-neuvottelukunta, Suomi
	Internet-osoite: www.y4.fi
Periaate 4:	Tehdään julkisesta hallinnosta joustavampi pk-yritysten tarpeiden kannalta
	Belgian sosiaalialan sähköisen hallinnon ohjelma pk-yrityksille, Belgia
	Internet-osoite: www.ksz-bcss.fgov.be
	Keskitetty rekisteröintipalvelu yrittäjille, Tšekki
	Internet-osoite: www.mpo.cz
	Keskitetty palvelupiste yrittäjille, Saksa
	Internet-osoite: www.one-stop-shop-trier.de
	Mikroyritysten talous- ja tilinpäätösraportoinnin tukikeskus, Ranska
	Internet-osoite: www.artifrance.eu
	Julkinen tietoportaaali pienyrityksille, Ranska
	Internet-osoite: pme.service-public.fr
	CORE (Companies Online Registration Environment) – yritysten online-rekisteröintiympäristö, Irlanti
	Internet-osoite: www.cro.ie
	Käynnistysapuhanke, Malta
	Internet-osoite: www.mcmpgov.mt
	Online-yrityspalvelupiste, Alankomaat
	Internet-osoite: www.bedrijvenloket.nl
	KSU – Pk-yritysten kansallinen palveluverkosto, Puola
	Internet-osoite: www.euroinfo.org.pl , www.ksu.parp.gov.pl
	Yritysportaali, Portugali
	Internet-osoite: www.portaldaempresa.pt
	Keskitetty palvelupisteet pk-yrityksille (VEM), Slovenia
	Internet-osoite: www.japti.si
	Julkishallinnon keskusportaali, Slovakia
	Internet-osoite: www.telecom.gov.sk
	Palkanlaskentapalvelu pientyönantajille, Suomi
	Internet-osoite: www.palkka.fi
Periaate 5:	Mukautetaan politiikan välineitä pk-yritysten tarpeisiin: helpotetaan pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintoihin ja hyödynnetään mahdollisuutta myöntää valtiontukea pk-yrityksille
	Julkisten hankintojen portaali, Luxemburg
	Internet-osoite: http://www.marches.public.lu , http://www.mtp.public.lu
Periaate 6:	Parannetaan pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta ja kehitetään sellainen oikeudellinen ja liiketoimintaympäristö, joka tukee maksujen ajallaan suorittamista liiketoimissa
	Siemen- ja riskipääomaohjelma, Irlanti
	Internet-osoite: www.enterprise-ireland.com
	Pienyrityksille myönnettävät lainat ja niiden korkohyvitykset, Kypros
	Internet-osoite: www.bankofcyprus.com
	Valtiollinen riskipääomarahaston rahasto, Latvia
	Internet-osoite: www.lga.lv
	Mikrolainaohjelma naispuolisille yrittäjille ja yritysten omistajille, Espanja

	Internet-osoite: www.ipyme.org
Periaate 7:	Autetaan pk-yrityksiä hyödyntämään yhtenäismarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia
	Yritys- ja vientitoimintaportaali, Tšekki
	Internet-osoite: Businessinfo.cz
	Kompetenssiverkosto, Alankomaat / Nordrhein-Westfalenin INTER-NED, Saksa
	Internet-osoite: www.inter-ned.info
	Valistuskampanja standardisoinnista, Liettua
	Internet-osoite: www.lsd.lt
	CETMOS (The Central European Trade Mark Observation Service) – tavaramerkkiseurantapalvelu, Itävalta
	Internet-osoite: www.cetmos.eu
Periaate 8:	Edistetään pk-yrityksissä tarvittavien taitojen kehittämistä ja kaikenlaista innovointia
	Sähköisen liiketoiminnan kansallinen strategia, Irlanti
	Internet-osoite: www.entemp.ie
	Innovoinnin hallinnointi, Unkari
	Internet-osoite: www.chic.hu
	Kansallinen innovaatorahasto, Bulgaria
	Internet-osoite: www.sme.government.bg
	Kreikan teknologiaklusterialoite, Kreikka
	Internet-osoite: www.htci.gr
Periaate 9:	Annetaan pk-yrityksille valmiudet muuttaa ympäristöuhat mahdollisuuksiksi
	Keramiikkateollisuudessa käytettävä uusi pintojen hienokäsittelyprosessi, joka vähentää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia, Italia
	Internet-osoite: http://www.fondovalle.it
	Ympäristöverouudistus, Viro
	Internet-osoite: www.fin.ee
	Sähköinen tiedonhallinta (EDM, Electronic Data Management) ympäristöasioiden hoidossa ja jätehuollossa, Itävalta
	Internet-osoite: www.lebensministerium.at
Periaate 10:	Kannustetaan ja tuetaan pk-yrityksiä, jotta ne voivat hyötyä markkinoiden kasvusta
	Internetmessut, Puola
	Internet-osoite: www.euroinfo.org.pl
	Pipe – Johdanto promootiotoimintaan ulkomailla, Espanja
	Internet-osoite: www.portalpipe.com
	Sprint – Voimien yhdistäminen maailmanmarkkinoilla vallitsevasta kilpailusta selviämiseksi, Italia
	Internet-osoite: www.sprint-er.it

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 25.6.2008
KOM(2008) 394 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN**

**Tänk småskaligt först
En ”Small Business Act” för Europa**

{SEK(2008) 2101}

{SEK(2008) 2102}

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN**

**Tänk småskaligt först
En ”Small Business Act” för Europa**

1. INLEDNING

Att klara övergången till en kunskapsbaserad ekonomi är den viktigaste utmaningen för EU i dag. Lyckas detta kan vi se fram emot en konkurrenskraftig och dynamisk ekonomi med fler och bättre jobb och ökad social sammanhållning.

Dynamiska entreprenörer har särskilt goda förutsättningar att dra fördel av globaliseringen och av de allt snabbare tekniska förändringarna. Vår förmåga att utnyttja de små och medelstora företagens tillväxt- och innovationspotential kommer därför att vara avgörande för fortsatt välfärd i EU. I ett globalt föränderligt landskap, karaktäriserat av ständigt pågående strukturförändringar och ett ökande konkurrenstryck, har de små och medelstora företagen fått en stärkt samhällsroll som de aktörer som kan tillhandahålla nya arbetstillfällen och bära upp lokala och regionala samhällens välfärd. Livskraftiga små och medelstora företag kommer att göra EU stabilare och bättre skickat att möta osäkerheten i dagens globaliserade värld.

EU har därför gett dessa företags behov en central plats i Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning, framför allt genom att tillämpa partnerskapstanken¹, som har gett konkreta resultat. Det är nu dags att en gång för alla ge de små och medelstora företagens behov en permanent framskjuten plats i EU:s politik och att omsätta den vision som uttrycktes av EU:s stats- och regeringschefer år 2000 i praktisk handling och erbjuda dessa företag en företagsmiljö i världsklass i EU².

De nationella och lokala miljöer där små och medelstora företag är verksamma kan vara mycket olika, och det gäller också företagen själva (som kan vara hantverksföretag, mikroföretag, familjeföretag eller företag i den sociala ekonomin). Den politik som ska se till de små och medelstora företagens behov måste därför helt och fullt ta hänsyn till denna mångfald och även till subsidiaritetsprincipen.

2. DAGS FÖR ETT GENOMBROTT I EU:S POLITIK FÖR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Halvtidsrapporten om EU:s moderna politik för små och medelstora företag³ 2005–2007 visade att såväl medlemsstaterna som EU har gjort framsteg med skapa en bättre miljö för dem. Kommissionen har verkligen vinnlagt sig om att försöka minska byråkratin för dem och har i många av EU:s stödprogram för perioden 2007–2013 uppmärksammat dem betydligt mer än förut. Medlemsstaterna har gjort stora förbättringar i företagsklimatet för små och medelstora företag och låtit sig inspireras av goda exempel som presenterats i samband med Europeiska stadgan för småföretag, som antogs i Feira 2000 samt tillämpat Europeiska rådets

¹ ”Genomförande av gemenskapens Lissabonprogram – Tillväxt och sysselsättning genom en modern politik för små och medelstora företag”, KOM(2005) 551 slutlig, 10.11.2005.

² http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/docs/charter_en.pdf

³ ”Små och medelstora företag är nyckeln till tillväxt och sysselsättning. Halvtidsrapport om den moderna politiken för små och medelstora företag”, KOM(2007) 592 slutlig, 4.10.2007.

slutsatser från våren 2006 – bl.a. har man infört principen om ett enda kontaktställe (one-stop shops) vid registrering av företag och minskat tidsåtgången och kostnaderna vid nyetableringar.

Dessutom har EU:s strategi för bättre lagstiftning⁴ varit avgörande för de små och medelstora företagen, som har stor glädje av en moderniserad och förenklad EU-lagstiftning och av det ambitiösa programmet för att minska den byråkrati som beror på EU:s lagstiftning med 25 % fram till 2012.

Trots dessa glädjande förbättringar måste EU fortfarande vidta kraftfulla åtgärder för att frigöra de små och medelstora företagens hela potential⁵. Generellt sett har dessa företag fortfarande lägre produktivitet och långsammare tillväxt än motsvarande företag i USA. I USA har de företag som överlever i genomsnitt ökat sin personal med 60 % det sjunde året, att jämföra med 10–20 % bland de företag som överlever i Europa. De små och medelstora företagen drabbas fortfarande av marknadsmisslyckanden, som undergräver villkoren för deras verksamhet, och de tvingas konkurrera med andra aktörer på områden som finans (särskilt riskkapital), forskning, innovation och miljö. Så anger t.ex. ca 21 % av de små och medelstora företagen att de har svårt att få tillgång till finansiering⁶, och i många medlemsstater är andelen mycket större bland mikroföretagen. Dessutom är det färre små och medelstora företag än stora företag som är framgångsrika inom innovation i Europa. Situationen förvärras av strukturella problem, t.ex. bristande kunskaper i företagsledning och teknik, och bristfällig flexibilitet på den nationella arbetsmarknaden.

De små och medelstora företagens betydelse för den europeiska ekonomin har upprepade gånger erkänts på högsta politiska nivå. Europeiska rådets möte i mars 2008 uttryckte sitt starka stöd för ett initiativ för att ytterligare stärka hållbar tillväxt och konkurrenskraft för små och stora företag, den så kallade ”Small Business Act” för Europa, och önskade se det antaget så snart som möjligt. I översynen av den inre marknaden⁷ framhålls det även att det behövs fler initiativ för att bättre anpassa den inre marknaden till dessa företags behov, så att bättre resultat och större fördelar kan åstadkommas. Sist men inte minst bekräftade det offentliga samråd och internetsamråd som genomfördes inför utarbetandet av ”Small Business Act”⁸ att det behövs ett omfattande politiskt initiativ för att helt frigöra de små och medelstora företagens potential i EU. Därför har kommissionen nu tagit detta avgörande steg – att lägga fram ett förslag till ett initiativ till stöd för små och medelstora företag, en ”Small Business Act” för Europa.

3. EN AMBITIÖS POLITISK AGENDA FÖR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG – EN ”SMALL BUSINESS ACT” FÖR EUROPA

Bakom initiativet med en ”Small Business Act” ligger övertygelsen att den bästa möjliga miljön för de små och medelstora företagens verksamhet endast kan uppnås genom att samhället i stort får upp ögonen för entreprenörernas viktiga roll. Det allmänna samhällsklimatet bör bidra till att enskilda ser positivt på att starta eget, och till att de små och medelstora företagens betydelsefulla bidrag till sysselsättning och ekonomiskt välstånd erkänns. Som ett viktigt led i att skapa en positivt klimat för dessa företag bör den gängse

⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/home_en.htm

⁵ ”Konsekvensanalys för Small Business Act”, SEK(2008) 2101.

⁶ 2007 Observatory of EU SMEs.

⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/analysis/observatory_en.htm

⁸ ”En inre marknad för framtidens Europa”, KOM(2007) 724 slutlig, 20.11.2007.

⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/sba_consultation_report_final.pdf

uppfattningen om entreprenörernas roll och risktagande i EU därför förändras. Entreprenörskap och riskvilja bör ses som något positivt bland politiska ledare och medier och understödjas av myndigheterna. En positiv inställning till små och medelstora företag bör vara en del av den allmänna politiken, utgående från övertygelsen att regler måste ta hänsyn till majoriteten av dem som ska tillämpa dem: ”tänk småskaligt först”-principen.

Mot denna bakgrund ska ”Small Business Act” ses som ett försök att förbättra de generella attityder till entreprenörskap som kommer till uttryck i politiken, att slutgiltigt förankra principen ”tänk småskaligt först” i utformningen av politiken, allt ifrån lagstiftning till offentliga tjänster, och att främja tillväxten för små och medelstora företag genom att hjälpa dem lösa de problem som fortfarande står i vägen för deras utveckling.

Initiativet tar avstamp i de resultat som hittills uppnåtts med kommissionens och medlemsstaternas politiska insatser, skapar en ny politisk ram där de befintliga företagspolitiska instrumenten införlivas, och bygger även vidare på Europeiska stadgan för småföretag och den moderna politiken för små och medelstora företag. För att genomföra denna ambitiösa politiska agenda föreslår kommissionen ett genuint politiskt partnerskap mellan EU och medlemsstaterna, där subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen iakttas.

Engelskans ”Act” (akt, även rättsakt dvs. lag) används symboliskt i benämningen på detta initiativ, för att framhäva den politiska viljan att erkänna de små och medelstora företagens centrala roll i EU:s ekonomi och för första gången skapa en omfattande politisk ram för EU och dess medlemsstater, som bygger på

- **tio vägledande principer om betydelsen och genomförandet av politiken både på EU-nivå och på nationell nivå. Dessa principer, som beskrivs mer utförligt i kapitel 4, är avgörande för att ge mervärde på EU-nivå, skapa likvärdiga villkor för små och medelstora företag och förbättra den rättsliga och administrativa miljön i hela EU:**

I	Skapa ett klimat som gynnar småföretagare och familjeföretag och belönar entreprenörskap.
II	Se till att ärliga företagare som gjort konkurs snabbt får en andra chans.
III	Utarbeta regler som grundar sig på principen om att tänka småskaligt först.
IV	Göra offentliga förvaltningar lyhörda för de små och medelstora företagens behov.
V	Anpassa offentliga politiska instrument till de små och medelstora företagens behov, så att det blir lättare för dem att delta i offentlig upphandling och få del av statligt stöd.
VI	Göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till finansiering och se till att såväl lagstiftningen som affärsklimatet stöder iakttagande av betalningsfrister vid handelstransaktioner.
VII	Hjälpa små och medelstora företag att bättre utnyttja den inre marknadens möjligheter.
VIII	Stödja kontinuerlig kompetensutveckling och all slags innovation i små och medelstora företag.
IX	Hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöutmaningar till möjligheter.
X	Uppmuntra små och medelstora företag att utnyttja växande marknader och stödja dem i detta.

- **ett antal nya lagförslag som grundar sig på principen om att tänka småskaligt först:**

- En allmän gruppundantagsförordning för statligt stöd.

Denna förordning, som snart ska antas, kommer att undanta från förhandsanmälan sådana typer av statligt stöd som redan omfattas av regler på området för stöd till små och medelstora företag när det gäller utbildning samt forskning och utveckling, och möjligen även nya typer av stöd. Den nya förordningen kommer att förenkla och harmonisera befintliga regler för små och medelstora företag och intensiteten i investeringsstödet till små och medelstora företag.

- En förordning om en Europabolagsordning (*Société privée européenne*).

Genom denna förordning fastställs formerna för ett särskilt Europabolag som skulle fungera enligt samma enhetliga principer i alla medlemsstater. Kommissionen kommer även att lägga fram nödvändiga ändringsförslag för att se till att denna nya bolagsform kan omfattas av befintliga bolagsskattedirektiv.

- Ett direktiv om sänkta momssatser.

Detta direktiv, som snart kommer att läggas fram, ger medlemsstaterna möjlighet att tillämpa sänkta momssatser främst för tjänster som tillhandahålls lokalt, som ju framför allt brukar erbjudas av små och medelstora företag.

Dessutom kommer följande förslag att utarbetas som en del av initiativet:

- Ett lagförslag för att ytterligare modernisera, förenkla och harmonisera befintliga regler om moms fakturering för att underlätta för företagen.
- En ändring av direktiv 2000/35/EG om bekämpande av sena betalningar, för att se till att små och medelstora företag får in sina betalningar i tid i samband med handelstransaktioner.

- **ett antal nya politiska åtgärder där de tio principerna tillämpas utifrån de små och medelstora företagens behov, såväl på gemenskapsnivå som i medlemsstaterna.**

4. OMSÄTTA PRINCIPERNA I POLITISKA INSATSER

I EU och medlemsstaterna bör skapa ett klimat som gynnar småföretagare och familjeföretag och belönar entreprenörskap.

De bör ta bättre hand om framtidens entreprenörer, särskilt genom att väcka intresse för entreprenörskap och stödja talanger på detta område, inte minst bland ungdomar och kvinnor, och genom att förenkla villkoren för handelstransaktioner.

Flash Eurobarometer-undersökningen 2007⁹ om entreprenörstänkande visar att 45 % av EU-medborgarna skulle föredra att ha eget företag, att jämföra med 61 % i USA. Detta har inte förändrats på flera år. Folk i EU borde uppmärksammas mer på att egenföretagande kan vara ett attraktivt karriäralternativ, och de bör få de kunskaper och färdigheter som de behöver för att kunna kanalisera sina ambitioner i framgångsrika satsningar.

Utbildningssystemet, och särskilt skolornas kursplaner, är inte tillräckligt inriktade på entreprenörskap och erbjuder inte de grundläggande kunskaper som egenföretagare behöver. Barnen kan ända från början av sin utbildning lära sig uppskatta entreprenörskap.

⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/survey/eurobarometer_intro.htm

När uppskattningsvis sex miljoner ägare till småföretag går i pension under de tio närmaste åren har EU inte råd att förlora dessa företag bara därför att det inte finns någon som tar över och för att familjeföretagets traditionsenliga roll inte längre uppskattas. Fler företagsöverlåtelser skulle få en direkt positiv effekt på den europeiska ekonomin. Det bevaras fler arbetstillfällen genom framgångsrika överlåtelser än det skapas nya genom nyetableringar. Företagsöverlåtelser bör därför få samma stöd som nyetableringar. Ett erkännande av den unika roll som de små och medelstora företagen och framför allt familjeföretagen spelar med sin typiskt lokala bas, sin socialt ansvarsfulla inställning och sin förmåga att kombinera tradition och innovation skulle vara ett steg i rätt riktning mot att förstå behovet av att förenkla överlåtelser av företag och bevarandet av de speciella kunskaper och färdigheter som dessa företag ofta står för.

Entreprenörskapets möjligheter måste utnyttjas bättre. Det finns fortfarande ett jämställdhetsproblem när det gäller entreprenörskap – bland egenföretagarna är kvinnorna i minoritet. Dessutom finns en outnyttjad potential för entreprenörskap bland invandrare¹⁰.

Slutligen bör initiativet ses som ett tillfälle för entreprenörerna själva att bidra till ett bättre företagsklimat genom att förbättra sitt samarbete och sitt nätverksbyggande, genom att bättre utnyttja de små och medelstora företagens och särskilt familjeföretagens potential som en viktig utbildningsmöjlighet inom entreprenörskap, och genom att agera socialt ansvarsfullt.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- främjar en entreprenörskultur och underlättar utbyte av goda exempel i samband med entreprenörsutbildning
- kommer att utlysa en europeisk vecka för små och medelstora företag år 2009, som ska innehålla många evenemang bl.a. i form av kampanjer runt om i Europa
- lanserar initiativet "Erasmus för unga företagare" 2008, som syftar till att främja utbyte av erfarenheter och utbildning genom att ge nya unga entreprenörer möjlighet att lära sig av erfarna värdentreprenörer och samtidigt förbättra sina språkkunskaper
- kommer att starta ett EU-nätverk för kvinnliga ambassadörer för entreprenörskap, främja mentorsystem för att inspirera kvinnor att starta eget och främja entreprenörskap bland kvinnor med akademisk utbildning.

Medlemsstaterna uppmanas att

- stimulera innovativt tänkande och entreprenörstänkande bland unga genom att införa entreprenörskap som ett viktigt inslag i skolornas kursplaner, särskilt i den allmänna gymnasiala utbildningen, och se till att det får en rättvisande presentation i utbildningsmaterialet
- se till att entreprenörskapets betydelse för samhället återspeglas korrekt i lärarutbildningen
- öka samarbetet med näringslivet för att utveckla systematiska strategier för utbildning i entreprenörskap på alla nivåer
- se till att beskattningen (särskilt gåvoskatten, skatten på utdelning och

¹⁰ En gemensam invandringsspolitik för Europa: principer, åtgärder och verktyg, KOM(2008) 359 slutlig, 17.6.2008.

förmögenhetsskatten) inte ställer onödiga hinder i vägen för företagsöverlåtelser

- inrätta system för att föra samman företag som kan överlåtas och tänkbara nya ägare
- erbjuda mentorskap och stöd för företagsöverlåtelser
- erbjuda mentorskap och stöd till kvinnliga entreprenörer
- erbjuda mentorskap och stöd till invandrare som önskar bli entreprenörer.

II *Medlemsstaterna bör se till att ärliga företagare som gjort konkurs snabbt får en andra chans.*

Konkurser ligger bakom ca 15 % av alla företagsnedläggningar. I genomsnitt drabbas ca 700 000 små och medelstora företag årligen, och ca 2,8 miljoner arbetstillfällen blir årligen lidande runt om i Europa¹¹. I EU är det fortfarande stigmatiserande att misslyckas och samhället underskattar potentialen hos de företagare som vill starta om. I dag skulle 47 % av EU-medborgarna tveka att beställa av ett företag som har nybildats efter konkurs. Samtidigt är det på grund av utdragna konkursförfaranden komplicerat att starta om. Tiden för att slutföra en konkurs i EU kan vara allt mellan 4 månader och 9 år.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- kommer att fortsätta att stödja en politik för en andra chans genom att underlätta utbyte av goda exempel mellan medlemsstaterna.

Medlemsstaterna uppmanas att

- främja en positiv inställning i samhället till att ge entreprenörer en nystart, t.ex. genom upplysningskampanjer
- försöka avsluta alla rättsliga förfaranden för att avveckla företaget inom ett år vid konkurser där det inte rör sig om bedrägeri
- se till att den som startar om får samma behandling som nyetableringar, bl.a. i förhållande till olika stödsystem.

III *EU och medlemsstaterna bör utarbeta regler i överensstämmelse med principen om att tänka småskaligt först, så att de små och medelstora företagens särdrag beaktas när lagstiftningen utformas, och bör förenkla befintliga regler.*

Som den största belastningen utpekar de små och medelstora företagen alla administrativa bestämmelser som måste följas. Faktiskt har dessa företag en orimligt stor administrativ börda i förhållande till större företag. Man har uppskattat att där det kostar ett storföretag en euro per anställd att uppfylla en föreskriven skyldighet kan det kosta ett litet företag upp till 10 euro¹².

¹¹ Omstart för konkursstämplad: För en politik som ger en andra chans - Att genomföra Lissabonprogrammet för tillväxt och sysselsättning, KOM(2007) 584 slutlig, 5.10.2007.

¹² "Models to Reduce the Disproportionate Regulatory burden on SMEs", rapport från expertgruppen, maj 2007.

Av alla små och medelstora företag i EU anger 35 % att byråkratin har hämmat deras affärsverksamhet under de två senaste åren.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

När det gäller att nya regler ska bygga på principen om att tänka småskaligt först:

Kommissionen

- intensifierar utvärderingen av hur protokollet om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen följs i kommande rättsliga och administrativa initiativ
- kommer alltid när så är möjligt att tillämpa gemensamma första tillämpningsdatum för förordningar och beslut som påverkar näringslivet och offentliggöra en årlig redovisning av sådan lagstiftning som träder i kraft.

Kommissionen kommer att, och medlemsstaterna uppmanas att

- se till att politiken ger resultat samtidigt som kostnader och bördor för företagen blir de minsta möjliga, bl.a. genom att använda en smart uppsättning verktyg, t.ex. ömsesidigt erkännande och själv- eller samreglering, för att uppnå resultat
- noggrant utvärdera konsekvenserna av kommande rättsliga och administrativa initiativ som gäller små och medelstora företag och ta hänsyn till relevanta resultat vid utarbetandet av förslag
- samråda med berörda parter, bl.a. dessa företags organisationer, minst åtta veckor före varje rättsligt eller administrativt förslag som påverkar företagen
- tillämpa särskilda åtgärder på småföretag och mikroföretag, t.ex. undantag och övergångsperioder, särskilt när det gäller informations- och rapporteringskrav, liksom även andra särskilt anpassade åtgärder där sådana behövs.

Medlemsstaterna uppmanas att

- överväga fördelen med att införa gemensamma första tillämpningsdatum och årliga redovisningar av lagstiftning som träder i kraft
- tillämpa flexibla bestämmelser som särskilt gäller små och medelstora företag vid tillämpningen av EU-lagstiftningen, och undvika att införa ytterligare nationella regler.

När det gäller att förbättra regelverket med hänsyn till principen om att tänka småskaligt först:

Kommissionen

- kommer att lägga fram alla de förslag om att minska företagens administrativa börda som behövs för att uppnå målet om en minskning med 25 % fram till 2012
- kommer före utgången av 2008 att genomföra en fullständig kartläggning av EU:s regelverk och ta med resultaten av denna i det uppdaterade löpande förenklingsprogram som ska läggas fram i början av 2009. Särskild vikt kommer att läggas vid förslag där lagstiftningen skulle kunna förenklas till glädje för små och medelstora företag, särskilt inom bolagsrätten.

Medlemsstaterna uppmanas att

- ställa upp mål som till sin ambitionsnivå är jämförbara med åtagandet att minska de administrativa bördorna med 25 % fram till 2012 på EU-nivå, om detta inte redan gjorts,

och arbeta mot dessa mål

- se till att de förslag som gäller minskning av de administrativa bördorna i gemenskapslagstiftningen kan antas snabbt
- anta kommissionens förslag som skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att höja tröskeln för momsregistrering till 100 000 euro.

IV EU och medlemsstaterna bör se till att offentliga förvaltningar blir lyhörda för de små och medelstora företagens behov, så att tillvaron i görligaste mån förenklas för dessa företag, bl.a. genom att främja e-förvaltning och modeller med ett enda kontaktställe (one-stop shops).

Moderna och lyhörda offentliga förvaltningar kan på ett viktigt sätt bidra till de små och medelstora företagens framgång och tillväxt genom att spara tid och pengar åt dem och frigöra resurser för innovation och jobbskapande. Särskilt e-förvaltning och one-stop shops har potential för att bidra till att förbättra servicen och minska kostnaderna.

Den pågående tillämpningsprocessen när det gäller tjänstedirektivet kommer att bidra till att göra livet lättare för små och medelstora företag, och den kräver av medlemsstaterna att de inrättar kontaktpunkter enligt one-stop shop-principen, att de minskar antalet tillståndssystem och förenklar dem, och att de undanröjer juridiska hinder för att utveckla tjänsteverksamhet. Den ger också möjlighet att gå utöver direktivets krav och påskynda etableringen av företagsverksamhet.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Medlemsstaterna uppmanas att

- sänka de avgifter som medlemsstaternas myndigheter uppbär för att registrera företag, med utgångspunkt i de bästa exemplen i EU
- fortsätta arbeta på att minska den tid det tar att starta ett företag till mindre än en vecka, om detta mål inte redan har uppnåtts
- påskynda inledandet av små och medelstora företags verksamhet, genom att minska och förenkla tillstånden för näringsverksamhet. Medlemsstaterna skulle kunna fastställa en maximitid på en månad för att utfärda dessa tillstånd, utom när det handlar om att ta hänsyn till allvarliga risker för människor eller miljön
- avstå från att inbegära sådan information från små och medelstora företag som redan är tillgänglig hos myndigheten, om det inte handlar om att den behöver uppdateras
- se till att mikroföretag högst vart tredje år uppmanas att delta i statistiska undersökningar som anordnas av statliga, regionala eller lokala statistikbyråer, om inte behovet av statistisk och annan information kräver annat
- inrätta en kontaktpunkt dit berörda parter kan rapportera om regler och förfaranden som anses orimliga och anses hämma företagens verksamhet i onödan
- se till att tjänstedirektivet genomförs i rätt tid och fullt ut, bland annat så att gemensamma kontaktpunkter inrättas så att företagen genom dessa kan få all relevant information och fullgöra alla nödvändiga förfaranden och formaliteter elektroniskt.

V EU och medlemsstaterna bör anpassa offentliga politiska instrument till de små och medelstora företagens behov.

De bör tillämpa koden för bästa praxis som ger vägledning till upphandlande myndigheter om hur dessa kan tillämpa EU:s ramlagstiftning för offentlig upphandling på ett sådant sätt att det blir lättare för små och medelstora företag att delta.

För att komma tillrätta med de marknadsmisslyckanden som drabbar små och medelstora företag upprepade gånger under deras livscykel bör de bättre utnyttja de möjligheter som gemenskapens regler för statligt stöd ger dem att stödja nyetableringar och erbjuda incitament för små och medelstora företag.

Små och medelstora företag stöter på hinder på marknaden för offentlig upphandling, som svarar för 16 % av EU:s BNP, ofta helt enkelt därför att de mindre företagen inte är medvetna om möjligheterna eller för att de låter sig avskräckas av formaliteterna, eller kanske därför att de offentliga myndigheterna tycker det är bekvämare att ge vissa kontrakt till stora företag som kan visa upp resultat från tidigare verksamhet än till unga, innovativa företag. Trots detta gick kontrakt motsvarande 42 % av värdet av offentlig upphandling ovanför EU:s tröskelvärden till små och medelstora företag under 2005¹³. Fler kraftfulla insatser behövs dock för att minska kvarstående hinder för de små och medelstora företagens tillträde till marknaden för offentlig upphandling, särskilt genom att de krav som ställs av de upphandlande myndigheterna vid upphandlingsförfarandet mildras.

Statligt stöd kan hjälpa små och medelstora företag under hela deras livscykel. För närvarande har små och medelstora företag endast marginell glädje av det statliga stöd som finns tillgängligt, därför att de alternativ som finns för att tilldela stöd inte till fullo utnyttjas. Orsakerna är flera: För det första inrättar offentliga myndigheter inte alla de stödmekanismer som enligt gemenskapsreglerna är tillåtna och som skulle kunna vara till nytta för de små och medelstora företagen. För det andra är förfarandena ofta alltför utdragna och komplicerade för dessa företag. För det tredje har de små och medelstora företagen inte kunskap om de stödordningar som de skulle kunna utnyttja.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- kommer att lägga fram en frivillig kod för bästa praxis för upphandlande myndigheter i syfte att åstadkomma en förändring i upphandlingskulturen. Den ger vägledning om hur byråkratin kan minskas och öppenheten och informationen förbättras, och hur små och medelstora företag kan garanteras deltagande på lika villkor
- fortsätter att underlätta tillgången till information om upphandlingsmöjligheter genom att komplettera EU:s nuvarande webbsidor om offentlig upphandling med ett antal initiativ såsom frivilligt offentliggörande av meddelanden om upphandling under tröskelvärdena, ett nätverktyg för att hitta affärspartner, och ökad öppenhet när det gäller kraven vid offentlig upphandling
- kommer att offentliggöra en handledning om statligt stöd till små och medelstora företag

¹³

http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/SME_public_procurement_Summary.pdf

för att öka kunskaperna om befintliga stödalternativ.

Medlemsstaterna uppmanas att

- inrätta elektroniska portaler för att bredda tillgången till information om möjligheter till offentlig upphandling under EU:s tröskelvärden
- uppmuntra sina upphandlande myndigheter att dela in kontrakt i delavtal där så är lämpligt och synliggöra tillfällena till underleverantörskontrakt
- påminna sina upphandlande myndigheter om deras skyldighet att undvika orimliga kvalificeringskrav och finansiella krav
- uppmuntra till konstruktiv dialog och ömsesidig förståelse mellan små och medelstora företag och stora uppköpare genom information, utbildning, övervakning, utbyte av goda exempel mm.
- ändra inriktning på sin politik för statligt stöd så att de små och medelstora företagens behov beaktas i högre grad, bl.a. så att mer målinriktade åtgärder utformas.

VI *EU och medlemsstaterna bör göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till finansiering, i synnerhet riskkapital, mikrokrediter och mezzaninfinansiering, och se till att såväl lagstiftningen som affärsklimatet stöder iakttagande av betalningsfrister vid handelstransaktioner.*

Att få tillgång till rätt typ av finansiering kan vara ett stort problem för entreprenörer och små och medelstora företag. Det står faktiskt som nummer två på deras problemlista, strax efter den administrativa bördan. Detta är situationen, trots det offentliga stödet från EU bl.a. från ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation, som anslår över 1 miljard euro till stöd för dessa företags tillgång till finansiering, varav ett betydande belopp kanaliseras genom EIB-gruppen. Fram till 2013 kommer ca 27 miljarder euro inom ramen för sammanhållningspolitiken att specifikt anslås till understödjande av små och medelstora företag. Ca 10 miljarder euro tilldelas genom finansieringstekniska åtgärder, bl.a. Jeremie, och ca 3,1 miljarder euro i form av riskkapital. Även Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling gagnar de små och medelstora företagen genom att den främjar entreprenörskap och uppmuntrar till ekonomisk diversifiering på landsbygden.

Riskovillighet gör ofta att investerare och banker tvekar att finansiera företag under etableringsfasen och början av expansionsfasen. Eventuella marknadsmisslyckanden i samband med finansiering av små och medelstora företag måste kartläggas och avhjälpas för att den europeiska riskkapitalmarknaden ska kunna utvecklas, de små och medelstora företagens tillgång till mikrokrediter och mezzaninfinansiering förbättras och nya produkter och tjänster tas fram. Dessutom behöver många entreprenörer rådgivning om för- och nackdelar med olika finansieringsformer och om hur de bäst kan presentera sina investeringsprojekt för potentiella finansiärer.

Dessutom har de små och medelstora företagen ofta en svag aktieposition, som ofta undergrävs av en etablerad praxis i Europa att dröja med inbetalning av fakturor. Med vissa skillnader mellan länderna brukar små och medelstora företag faktiskt kunna få vänta allt från 20 till mer än 100 dagar på betalningen. I ett fall av fyra är företagets insolvens en följd av försenad betalning. Detta leder till att 450 000 arbetstillfällen och 25 miljarder euro går förlorade årligen.

Kommissionen gör samma bedömning som Europeiska investeringsbanksgruppen (EIB och EIF) att det finns ett behov av att ytterligare förbättra de små och medelstora företagens

tillgång till finansiering och välkomnar därför gruppens arbete med att modernisera de befintliga produkterna, förenkla användningen av dem och bredda deras användningsområde från och med 2008. Kommissionen ser även mycket positivt på EIB-gruppens initiativ att starta en ny "mikrofond" med ett grundkapital på ca 40 miljoner euro (varav 16 miljoner tas från EIB) för att stödja mikrofinansieringsinstitut som inte är banker, inom ramen för kommissionens nya mikrokreditinitiativ. Kommissionen gläder sig också över att EIB planerar att inrätta en särskild finansieringsram för mezzaninfinansiering till de mindre företagen i denna företagskategori, och särskilda finansieringsinstrument som grundar sig på riskdelning med affärsbanker och är särskilt anpassade för snabbt växande innovativa små och medelstora företags och mid-cap-företags behov, och som ska inriktas på påvisade marknadsmisslyckanden.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- kommer att utvärdera olika alternativ att inrätta en särskild ordning för privata placeringar, som ska underlätta investeringar över gränserna för att stärka den europeiska riskkapitalmarknaden
- erbjuder medlemsstaterna hjälp med att utveckla kvalificerade *program för investeringsberedskap*.

Medlemsstaterna uppmanas att

- utveckla finansieringsprogram för att fylla finansieringsluckan mellan 100 000 euro och 1 miljon euro, särskilt med instrument som kombinerar aspekter av skuldfinansiering och eget kapital, inom ramen för reglerna för statligt stöd
- undanröja juridiska och skattetekniska hinder för att riskkapitalfonder som är verksamma på den inre marknaden kan investera på samma villkor som inhemska fonder
- se till att beskattningen av företagsvinster uppmuntrar till investering
- fullt ut utnyttja den finansiering som är tillgänglig genom de sammanhållningspolitiska programmen och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, till stöd för de små och medelstora företagen.

VII *EU och medlemsstaterna bör uppmuntra små och medelstora företag att bättre utnyttja den inre marknads möjligheter, särskilt genom att förbättra styrningen av och informationen om inre marknads politiken, så att de små och medelstora företagens intressen blir bättre företrädda vid utarbetandet av standarder och deras tillgång till patent och varumärken förbättras.*

Den inre marknaden bör garantera företagen tillträde till en omfattande gemensam marknad av mer än 500 miljoner konsumenter, där de regler som gäller är gemensamma för alla. Den förenkling som följer av att 27 olika uppsättningar nationella regler ersätts av en uppsättning EU-regler för den inre marknaden gynnar särskilt de små och medelstora företagen. En väl fungerande inre marknad skapar en konkurrensmiljö där de små och medelstora företagen har bättre förutsättningar att dra nytta av globaliseringen och där nya möjligheter öppnas för kunskap och innovation. I dag kan de små och medelstora företagen inte fullt ut utnyttja den inre marknads möjligheter, på grund av bristande information om affärsmöjligheter och de regler som tillämpas i andra medlemsstater, och otillräckliga språkkunskaper. Kostnaderna

och riskerna när man måste hantera flera olika nationella lagstiftningar hindrar ofta företagen från att expandera till utlandet.

De små och medelstora företagen kan även ha stor nytta av offentligt stöd i form av rådgivningstjänster och nätverksbyggande, bl.a. så att de får hjälp med att försvara sig mot otillbörliga affärsmetoder. Särskilt nätverket Enterprise Europe Network¹⁴ som nyligen lanserades av kommissionen kan hjälpa de små och medelstora företagen med information och rådgivning om de möjligheter som den inre marknaden erbjuder.

Dessutom behöver de små och medelstora företagen kunna delta fullt ut i utarbetandet av standarder och ha full tillgång till dem, bland annat när det gäller certifiering.

För att lyfta fram betydelsen av immateriella rättigheter för små och medelstora företag arbetar kommissionen även vidare på ett välfungerande, kostnadseffektivt, juridiskt säkert patentsystem av hög kvalitet på EU-nivå, som bl.a. ska omfatta ett gemenskapspatent och en EU-omfattande domstolsordning för patent.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- kommer att se till att små och medelstora företag kan dra nytta av befintliga strategier för att öppna marknaden. I detta syfte kommer kommissionen att samla information om den inre marknadens funktion genom bättre marknads- och sektorsövervakning, så att marknadsmisslyckanden upptäcks och kan åtgärdas där det finns mest att vinna på det ekonomiskt
- lägger fram en handlingsplan 2008 för att främja användning av kompatibla system för elektroniska underskrifter och elektronisk autentisering och kommer att inleda åtgärder som involverar alla relevanta intressenter under andra kvartalet 2009 för att hjälpa små och medelstora företag att delta i globala leverantörskedjor
- ökar EU:s ekonomiska stöd (till 1 miljon euro 2008 och 2,1 miljoner euro från 2009) för att stödja de små och medelstora företagens deltagande och försvaret av deras intressen inom standardisering och förbättra deras kunskaper om och användning av europeiska standarder
- kommer att göra systemet för gemenskapsvarumärken mer tillgängligt, särskilt genom att väsentligt sänka avgifterna för gemenskapsvarumärken, detta som ett led i en övergripande lösning av de finansiella perspektiven för Byrån för harmonisering inom den inre marknaden
- kommer att verka för att få bort fragmenteringen av konsumentskyddsreglerna för att göra det lättare för små och medelstora företag att idka handel över gränserna bland annat genom att kraftigt begränsa den administrativa bördan.

De europeiska standardiseringsorganen uppmanas att

- i nära samarbete med medlemsstaterna och kommissionen se över sin verksamhetsmodell för att minska kostnaderna för att få tillgång till standarder, först och främst de standarder som utarbetats till stöd för EU:s lagstiftning och politik
- inrätta en eller flera hjälpcentraler för små och medelstora företag, som ska samordnas av

¹⁴ <http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/>

företrädare för företagens organisationer

- systematiskt offentliggöra sammanfattningar av europeiska standarder, inklusive listor över hänvisningar, med obegränsad tillgång och på olika språk.

Medlemsstaterna uppmanas att

- se till att principen om ömsesidigt erkännande tillämpas korrekt
- stärka problemlösningssystemet SOLVIT¹⁵ för att se till att problem med att utöva inre marknadsrättigheter kan lösas på ett informellt, snabbt och pragmatiskt sätt
- uppmuntra nationella standardiseringsorgan att se över sin verksamhetsmodell för att minska kostnaderna för tillgång till standarder
- se till att standardiseringskommittéerna har en rättvis sammansättning
- uppmana nationella standardiseringsorgan att tillsammans med europeiska standardiseringsorgan genomföra informationskampanjer för att uppmuntra små och medelstora företag att bättre utnyttja standarderna och lämna synpunkter på deras innehåll
- erbjuda små och medelstora företag rådgivningstjänster, inklusive stöd för att försvara sig mot otillbörliga affärsmetoder.

VIII EU och medlemsstaterna bör stödja kontinuerlig kompetensutveckling och alla former av innovation.

De bör uppmuntra små och medelstora företag att investera i forskning och delta i FoU-stödprogram och gränsöverskridande forskningsprojekt, att bilda kluster och att aktivt förvalta de immateriella rättigheterna.

Över 60 % av de företag som deltog i samrådet anser att skolorna inte förmedlar de kunskaper som entreprenörer och deras personal behöver. Detta resultat understryker vikten av att samhället öppnar vägen för de unga till grundläggande kunskaper och färdigheter som läsning och skrivning, naturkunskap, ledarskap, teknik, data och språk, och till kreativitet. Små och medelstora företag lider framför allt brist på kvalificerad arbetskraft inom ny teknik. Här gäller det att tillämpa den gemensamma europeiska ramen för nyckelkompetenser för livslångt lärande¹⁶, som syftar till att ge alla unga människor de nödvändiga grundläggande kunskaperna och färdigheterna.

Den europeiska sammanhållningspolitiken stöder insatser för att stödja arbetstagares, entreprenörers och företags anpassningsförmåga med ca 13,5 miljarder euro under perioden 2007–2013. En betydande del av detta belopp riktar sig direkt till små och medelstora företag. Dessutom bedöms stödet till egenföretagare och nyetablering belöpa sig till 2,8 miljarder euro. Sist men inte minst arbetar kommissionen på en kartläggning av framtida kompetensbehov i EU.

En annan sida av problemet med brist på kompetens är den outnyttjade potentialen för forskning och innovation. Endast tre av tio små och medelstora företag i EU angav under 2007 att de hade nya produkter eller inkomst av nya produkter. Det är därför viktigt att bättre

¹⁵ http://ec.europa.eu/solvit/site/index_en.htm

¹⁶ Kommissionens rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande, 18.12.2006.

integrera de små och medelstora företagen i forskningsvärlden och se till att det skapas kontakter mellan dem och universitet och högskolor.

Små och medelstora företag behöver också uppmuntras att aktivt förvalta sina immateriella rättigheter t.ex. genom att möjliggöra e-fakturerings och e-förvaltning.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- kommer att utvidga systemet för att främja rörligheten för lärlingar inom ramen för programmet Leonardo da Vinci 2010
- stöder utarbetandet under 2008 av en portal för e-kompetens och karriär som ska göra det möjligt för företagen att själva bedöma sina behov av e-kompetens, och hjälpa dem med kompetens- och karriärutvecklingen för sin personal, och kommer under 2008 att ge ut en vägledning för e-handel som ska hjälpa små och medelstora företag att själva diagnostisera sina behov inom e-handel
- kommer att fortsätta att genom förenkling, bättre information och högre finansieringsnivåer försöka optimera de små och medelstora företagens deltagande i det sjunde FoU-ramprogrammet
- stöder de små och medelstora företagens tillväxt genom att se till att ett företag som deltar i ett projekt inom ramprogrammet behåller förmånen att behandlas som ett företag i kategorin små och medelstora företag, även om företaget skulle överskrida gränsvärdena för denna företagskategori under den tid projektet pågår
- kommer att förenkla reglerna om statligt stöd när det gäller stöd från medlemsstaterna till forskning, utveckling och innovation, med hjälp av gruppundantagsförordningen
- främjar framväxten av företag med stark tillväxt genom att stödja små och medelstora företags forsknings- och innovationskapacitet framför allt genom ökad samordning av nationella program och initiativ
- kommer i samverkan med medlemsstaterna att utveckla en strategi för företagskluster, bl.a. genom initiativ för att uppmuntra klusterbildning över nationsgränserna, underlätta företagsklusters tillträde till nya marknader och vidta åtgärder för att uppmuntra små och medelstora företag att i högre utsträckning delta i innovativa kluster
- kommer att försöka stödja små och medelstora företags deltagande i kunskapsöverföring, delvis genom att starta ett pilotprojekt för att hjälpa till med finansieringen av kommersialisering av immateriella rättigheter
- Kommer att stödja små och medelstora företags aktiva deltagande inom ramen för den verksamhet som bedrivs av Europeiska institutet för teknik och innovation så att de kan dra nytta av den kunskapsöverföring som institutet främjar.

Medlemsstaterna uppmannas att

- uppmuntra små och medelstora företags ansträngningar för att skapa sig en internationell arena och bli företag med hög tillväxt, bland annat genom att delta i innovationskluster
- stödja små och medelstora företags kompetensutveckling inom forskning och innovation, bl.a. genom förenklad tillgång till den offentliga forskningsinfrastrukturen, användning av FoU-tjänster, rekrytering av kvalificerad arbetskraft samt utbildning, i enlighet med gemenskapens regelverk för statligt stöd för forskning, utveckling och innovation

- öppna nationella forskningsprogram för små och medelstora företag från andra medlemsstater där det är till ömsesidig nytta, och bidra till dessa företags tillträde till gränsöverskridande forskningsverksamhet bl.a. genom gemensam programplanering
- i sitt genomförande av det sammanhållningspolitiska programmet garantera enkel tillgång för små och medelstora företag till finansiering i anslutning till entreprenörskap, innovation och kunskap
- stödja utvecklingen av en elektronisk identitet för företagen, för att möjliggöra e-fakturer och e-förvaltningstransaktioner
- uppmuntra företagen, särskilt små och medelstora företag, samt andra berörda parter, bl.a. upphandlande myndigheter, att delta i verksamhet som bidrar till ett snabbt genomförande av pionjärmarknadsinitiativet.

IX EU och medlemsstaterna bör göra det möjligt för små och medelstora företag att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter.

De bör tillhandahålla mer information och expertis, och fler finansiella incitament för att fullt ut utnyttja möjligheterna till nya ”gröna” marknader och ökad energieffektivitet, delvis genom tillämpning av miljöstyrningssystem i små och medelstora företag.

Klimatförändringen, sinande energitillgångar, hållbar utveckling – allt detta är utmaningar av central betydelse för små och medelstora företag, som måste tillägna sig hållbarare produktions- och affärsmodeller. Efterfrågan på miljövänliga varor och tjänster öppnar också dörren till nya affärstillfällen.

Endast 29 % av de små och medelstora företagen har vidtagit åtgärder för att spara energi eller råvaror (jämfört med 46 % av de stora företagen). Endast 4 % av de små och medelstora företagen i EU har infört ett övergripande system för energieffektivitet, att jämföra med 19 % av de stora företagen. De små och medelstora företagen är särskilt sårbara för den stigande trenden för energi- och råvarupriserna och för den förutsedda klimatförändringen, och behöver öka sin effektivitet och sin förmåga att anpassa sig till dessa utmaningar så att dessa kan omvandlas till möjligheter.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- underlättar de små och medelstora företagens tillträde till miljöstyrnings- och miljörevisionsordningen EMAS genom lättare miljöförfaranden, sänkta avgifter och möjligheten att registrera sig som kluster
- kommer att finansiera ett nätverk av experter på miljö och energieffektivitet inom Enterprise Europe Network, som ska ge råd om miljöeffektiv drift, marknadspotential och finansieringsmöjligheter för effektivare drift särskilt för små och medelstora företag
- håller på att utveckla nya stödformer för innovativa start-up-företag och små och medelstora företag inom miljöinnovation med målet att underlätta marknadstillträde, tekniköverföring, användning av standarder och tillgång till finansiering, med iakttagande av befintliga regler om statligt stöd.

Medlemsstaterna uppmanas att

- erbjuda incitament till miljöeffektiva företag och produkter (t.ex. system för skatteincitament och prioritering av finansiering av hållbar verksamhet vid stödtilldelningen) i linje med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd, och tillämpa det förenklade förfarandet för miljöstöd till små och medelstora företag enligt gruppundantagsförordningen
- utnyttja hela det belopp på ca 2,5 miljarder euro som i de sammanhållningspolitiska programmen anslagits till stöd till miljövänliga varor och processer i små och medelstora företag.

X EU och medlemsstaterna bör hjälpa och uppmuntra små och medelstora företag att dra nytta av tillväxten på marknader utanför EU, särskilt genom marknadsspecifika stöd- och affärsutbildningsinsatser.

Endast 8 % av de små och medelstora företagen i EU rapporterar omsättning från export (7 % av mikroföretagen rapporterade export), vilket är en väsentligt lägre siffra än den för stora företag (28 %). Dessutom inhandlas endast 12 % av insatsvarorna till ett genomsnittligt litet eller medelstort företag utomlands.

Snabbt växande marknader representerar outnyttjad potential för många små och medelstora företag i EU. Särskilt de senaste utvidgningarna har skapat betydande nya affärsmöjligheter för företag i såväl "gamla" som "nya" medlemsstater. Detta visar på betydelsen av att fullt ut utnyttja marknadsmöjligheternas potential i kandidatländerna och de länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken.

Handelshinder har svårare konsekvenser för små och medelstora företag än större företag eftersom de förstnämnda har begränsade resurser och sämre kapacitet att absorbera risker, särskilt när de är verksamma inom intensivt konkurrensutsatta marknader. För att kunna få tillträde till dessa marknader behöver de små och medelstora företagen därför hjälp med att skaffa information om möjliga partner och öppningar på deras marknader. De behöver också hjälp med att tackla handelshinder som beror på kulturella skillnader och skillnader i regler och lagstiftning.

För att små och medelstora företag fullt ut ska kunna utnyttja globaliseringens möjligheter måste man arbeta på att ge dem bättre tillträde till upphandlingsmarknaderna och möjligheter att tillvarata sina immateriella rättigheter, och på att garantera dem rättvis konkurrens och underlätta deras marknadstillträde.

Hur omsätts denna princip i praktiken?

Kommissionen

- har inrättat marknadstillträdesgrupper för de viktigaste exportmarknaderna, med medlemsstaternas handelsattachéer och företrädare för näringslivsorganisationer i EU, som ska bidra till att ge små och medelstora företag bättre information om handelshinder på marknader utanför EU
- kommer att aktivt försöka öppna marknader i länder utanför EU, särskilt i utvecklade ekonomier och avancerade ekonomier i utveckling, genom förhandlingar i WTO och bilaterala avtal
- kommer särskilt att försöka öppna upphandlingsmarknader i länder utanför EU, vilket bör leda till ömsesidiga fördelar, genom bilaterala och multilaterala förhandlingar (WTO-

avtalet om offentlig upphandling), särskilt med länder med snabb tillväxt

- kommer att främja underlättandet av handel både i WTO-sammanhang och genom bilaterala förhandlingar
- kommer att göra det lättare för små och medelstora företag i EU att få tillträde till marknaderna i kandidatländerna och övriga länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken, framför allt genom *Enterprise Europe Network* och genom att främja principen om att tänka småskaligt först i dessa länder, bl.a. genom utbyte av goda exempel på grundval av Europeiska stadgan för småföretag och initiativet för att stödja små och medelstora företag ("Small Business Act")
- har för avsikt att inrätta europeiska företagscenter under 2009 på valda marknader, med början i Indiens och Kinas snabbt växande ekonomier
- har för avsikt att lansera en särskild ordning under benämningen Porten till Kina, som främst inriktar sig på att inrätta ett chefsutbildningsprogram i Kina för att europeiska små och medelstora företag ska kunna bli mer konkurrenskraftiga på den kinesiska marknaden fram till 2010.

Medlemsstaterna uppmanas att

- uppmuntra stora företag att åta sig handledning av små och medelstora företag för att ge dem tillträde till internationella marknader.

5. GENOMFÖRANDE OCH FÖRVALTNING AV "SMALL BUSINESS ACT"

Allt sedan initiativet för första gången lades fram i oktober 2007 har tanken på ett sådant initiativ till stöd för små och medelstora företag i EU väckt stora förväntningar. Det har vunnit ett brett stöd hos medlemsstaternas regeringar, i Europaparlamentet och bland de små och medelstora företagen, men det måste genomföras grundligt. Detta kräver av kommissionen och medlemsstaterna ett helhjärtat politiskt engagemang för initiativet. Som grund för ett förnyat åtagande för de små och medelstora företagen uppmanar kommissionen därför Europeiska rådet att omfatta och stödja initiativet om en "Small Business Act" för Europa, anta de tio principerna och förbinda sig att genomföra de föreslagna åtgärderna. Dessutom uppmanar kommissionen rådet och Europaparlamentet att snabbt anta de lagförslag som ingår i initiativet.

Initiativet bör helt och fullt inarbetas i strategin för tillväxt och sysselsättning för att det ska kunna genomföras effektivt och resultaten ska kunna följas upp regelbundet. Medlemsstaterna uppmanas därför att utnyttja den uppdatering av Lissaboncykeln som planeras ske i slutet av 2008, så att de i sina nationella reformprogram och årliga genomföranderapporter kan ta hänsyn till de små och medelstora företagen. Medlemsstaterna kan låta sig inspireras av bifogade översikt över goda exempel i EU, och kommissionen kommer även fortsatt att tillhandahålla en plattform för utbyte av goda exempel.

Kommissionen kommer att bedöma de framsteg som gjorts med att genomföra initiativet och med början år 2008 regelbundet rapportera om dessa inom ramen för strategin för tillväxt och sysselsättning. Därigenom kan rådet följa med utvecklingen inom politiken för små och medelstora företag både på gemenskapsnivå och i medlemsstaterna och dra nödvändiga slutsatser av detta.

Bilaga: Utbyte av goda exempel i politiken för små och medelstora företag

Att utbyta goda exempel i politiken för små och medelstora företag har visat sig vara ett nyttigt verktyg i genomförandet av Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning. Sedan 2000 har kommissionen sammanställt goda exempel inom olika områden. De som sammanställts inom ramen för **Europeiska stadgan för småföretag** finns upptagna i en förteckning på Internet på adressen

http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/gp.

Det **europiska näringslivspriset** delas ut för att uppmärksamma utmärkta insatser för att främja entreprenörskap och belöna särskilt lyckade initiativ. En sammanställning av goda exempel inom främjande av näringslivet finns på adressen

http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/smes/awards/download/compendium_2007_en_lowres.pdf.

I denna bilaga presenteras några goda exempel i medlemsstaterna som förhoppningsvis ska inspirera till genomförande av initiativet till stöd för små och medelstora företag.

Princip 1:	Skapa ett klimat som gynnar småföretagare och familjeföretag och belönar entreprenörskap.
	Saxony-Anhalt Impulse Network, Tyskland
	Webbplats: www.impuls-netzwerk.de
	Youth Enterprise and Entrepreneurship Strategy in Wales, Storbritannien
	Webbplats: http://www.projectdynamo.co.uk ; www.becauseyoucan.com .
	Cap'Ten, be captain of your project, Belgien
	Webbplats: www.ichec-pme.be
	Emax – nordiskt träningsläger för unga entreprenörer, Sverige
	Webbplats: www.emaxevent.com , www.startcentrum.se
	Kinder Business Week, Österrike
	Webbplats: www.kinderbusinessweek.at
	Entreprenörskapsdagar: Emprendemos Juntos – Vi är alla entreprenörer, Spanien
	Webbplats: www.emprendemosjuntos.es
	Utveckling av en entreprenörskultur bland kvinnor, Rumänien
	Webbplats: www.animmc.ro
Princip 2:	Se till att ärliga företagare som gjort konkurs snabbt får en andra chans.
	Utvecklingsprogram för att förbereda kontrollerat generationsskifte i små och medelstora företag, Finland
	Webbplats: www.te-keskus.fi , www.yrityssuomi.fi
	Snabbare omstart efter konkurs, Danmark
	Webbplats: www.naec.dk
	Hjälp till egenföretagare och företagsägare i svårigheter, Belgien
	Webbplats: www.beci.be
Princip 3:	Utarbeta regler som grundar sig på principen om att tänka småskaligt först.
	Webbplats för samråd med allmänheten, "Teeme koos", Estland
	Webbplats: www.osale.ee ; www.riigikantselei.ee ; www.valitsus.ee
	Stödtjänster för små och medelstora företag lokalt med hjälp av one-stop-shops, Slovenien
	Webbplats: www.japti.si
	Checklista för uppfyllande av gällande bestämmelser, Storbritannien

	Webbplats: www.businesslink.gov.uk
	Y4 Committee, Finland
	Webbplats: www.y4.fi
Princip 4:	Göra offentliga förvaltningar lyhörda för de små och medelstora företagens behov
	Den belgiska socialsektorns e-förvaltningsprogram för små och medelstora företag, Belgien
	Webbplats: www.ksz-bcss.fgov.be
	Gemensamma kontaktpunkter för företagsregistrering, Tjeckien
	Webbplats: www.mpo.cz
	One-stop-shop för entreprenörer, Tyskland
	Webbplats: www.one-stop-shop-trier.de
	Ledningscentrum för mikroföretag – ekonomisk och finansiell rapportering, Frankrike
	Webbplats: www.artifrance.eu
	Webbportal för offentlig information för småföretag, Frankrike
	Webbplats: pme.service-public.fr
	CORE - Companies Online Registration Environment, Irland
	Webbplats: www.cro.ie
	Kick-start project, Malta
	Webbplats: www.mcmpgov.mt
	Företagsdisk on-line, Nederländerna
	Webbplats: www.bedrijvenloket.nl
	KSU – Nationellt servicenät för små och medelstora företag, Polen
	Webbplats: www.euroinfo.org.pl , www.ksu.parp.gov.pl
	Enterprise online, Portugal
	Webbplats: www.portaldaempresa.pt
	One-stop-shops för små och medelstora företag (VEM), Slovenien
	Webbplats: www.japti.si
	Central myndighetsportal, Slovakien
	Webbplats: www.telecom.gov.sk
	Löneservice på internet för små arbetsgivare, Finland
	Webbplats: www.palkka.fi
Princip 5:	Anpassa offentliga politiska instrument till de små och medelstora företagens behov, så att det blir lättare för dem att delta i offentlig upphandling och få del av statligt stöd
	e-upphandlingsportal, Luxemburg
	Webbplats: http://www.marches.public.lu , http://www.mtp.public.lu
Princip 6:	Göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till finansiering och se till att såväl lagstiftningen som affärsklimatet stöder iakttagande av sista betalningsdag vid handelstransaktioner.
	Sådd- och riskkapitalprogram, Irland
	Webbplats: www.enterprise-ireland.com
	Lån med ränteåterbäring för småföretag, Cypern
	Webbplats: www.bankofcyprus.com
	Offentliga riskkapitallån, Lettland
	Webbplats: www.lga.lv
	Mikrokreditprogram för kvinnliga entreprenörer och företagsägare, Spanien
	Webbplats: www.ipyme.org

Princip 7:	Hjälpa små och medelstora företag att bättre utnyttja den inre marknadens möjligheter.
	Portal för handel och export, Tjeckien
	Webbplats: Businessinfo.cz
	Kompetensnätverk Nederländerna/Nordrhein-Westfalen (INTER-NED), Tyskland
	Webbplats: www.inter-ned.info
	Upplysningskampanj för allmänheten om standardisering, Litauen
	Webbplats: www.lsd.lt
	CETMOS — The Central European Trade Mark Observation Service, Österrike
	Webbplats: www.cetmos.eu
Princip 8:	Stödja kontinuerlig kompetensutveckling och all slags innovation i små och medelstora företag.
	National e-business strategy, Irland
	Webbplats: www.entemp.ie
	Innovationsförvaltning, Ungern
	Webbplats: www.chic.hu
	Nationell innovationsfond, Bulgarien
	Webbplats: www.sme.government.bg
	Hellenic Technology Clusters Initiative, Grekland
	Webbplats: www.htci.gr
Princip 9:	Hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöutmaningar till möjligheter.
	En ny process för micro-finishing av ytor i den keramiska industrin, för mindre miljöpåverkan, Italien
	Webbplats: http://www.fondovalle.it
	Miljöskattereform, Estland
	Webbplats: www.fin.ee
	EDM – Electronisk databehandling inom miljö- och avfallsförvaltning, Österrike
	Webbplats: www.lebensministerium.at
Princip 10:	Uppmuntra små och medelstora företag att utnyttja växande marknader och stödja dem i detta.
	Internet Fair, Polen
	Webbplats: www.euroinfo.org.pl
	Pipe – introduktion till exportmarknadsföring, Spanien
	Webbplats: www.portalpipe.com
	Sprint – gå samman för att konkurrera på världsmarknaden, Italien
	Webbplats: www.sprint-er.it